

MESTNA KNJIŽNICA PIRAN
BIBLIOTECA CIVICA PIRANO

Enea Vuković Žorž

**ŠTUDIJ UPORABNIKOV KNJIŽNICE KOT IZHODIŠČE ZA
EVALVACIJO TER IZBOLJŠANJE STORITEV: ZNAČILNOSTI,
BRALNE NAVADE IN POTREBE MLADOSTNIKOV –
UPORABNIKOV MESTNE KNJIŽNICE PIRAN**

Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Piran, 2023

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

Ime in PRIIMEK: Enea VUKOVIĆ ŽORŽ

Naslov pisne naloge: Študij uporabnikov knjižnice kot izhodišče za evalvacijo ter izboljšanje storitev: značilnosti, bralne navade in potrebe mladostnikov – uporabnikov Mestne knjižnice Piran

Kraj: Piran

Leto: 2023

Št. strani: 38

Št. slik: 10

Št. preglednic: 0

Št. prilog: 1

Št. strani prilog: 6

Št. referenc: 26

Strokovno usposabljanje za bibliotekarski izpit je potekalo v: Mestni knjižnici Piran (Oddelek Piran in Lucija)

Mentor v času strokovnega usposabljanja (ime in priimek, naziv delovne organizacije): Dunja Freljih, Mestna knjižnica Piran

UDK: 028.5:027(497.4Piran)(043)(0.034.2)

Ključne besede: splošne knjižnice, študij uporabnikov, mladostniki, bralna kultura, informacijske potrebe, knjižnične storitve

Izveček:

Pisna naloga opozarja na nujnost analize potreb in ostalih značilnosti lokalnega prebivalstva pred načrtovanjem novih storitev knjižnice. Podrobneje preučuje ciljno skupino mladostnikov v okviru splošnih knjižnic. V teoretičnem delu je predstavljena bralna kultura mlade generacije ter problematika upada bralnih navad današnjih mladostnikov in mladostnic. Naloga izpostavlja tudi nekaj zanimivih raziskav (iz Slovenije in tujine), ki so bile že izvedene na področju analize potreb mladostnikov v okviru splošnih knjižnic. Na podlagi teh so prikazani ključni elementi prakse in pristopov, ki omogočajo uspešne in vplivne interakcije knjižnic s to starostno skupino. Empirični del naloge predstavlja raziskava o bralnih navadah, odnosu do splošnih knjižnic ter zadovoljstvu mladostnikov s storitvami, zbirko in osebjem Mestne knjižnice Piran. Na podlagi pridobljenih rezultatov je bila izvedena evalvacija obstoječih storitev in podani predlogi za izboljšanje le-teh v prid mladim uporabnikom.

ZAHVALA

Najprej se zahvaljujem direktorici Patriciji Višnjevec, ki mi je ponudila priložnost zaposlitve v Mestni knjižnici Piran ter mi omogočila usposabljanje za pridobitev naziva bibliotekarke. Zahvaljujem se tudi svoji mentorici Dunji Frelj za vso pomoč in nasvete pri praktičnem usposabljanju ter za slovnični pregled zaključne naloge za bibliotekarski izpit. Prav tako ne smem pozabiti na vse ostale sodelavke, ki so me lepo sprejele medse, delile z mano svoje znanje in izkušnje ter mi pomagale pri izvedbi raziskave. Hvala čisto vsaki izmed vas!

Navsezadnje se zahvaljujem svoji mami za moralno podporo. Hvala, ker mi vedno stojiš ob strani in nikoli ne podvomiš v moje sposobnosti. Zaradi tebe se mi vsak novi izziv zdi premostljiv.

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	1
1.1	OBRAVNAVANA STROKOVNA TEMA	1
1.2	NAMEN IN CILJI RAZISKOVANJA.....	2
1.3	RAZISKOVALNI PRISTOP	3
2	PREGLED TEORIJE	4
2.1	DANAŠNJI MLADI IN BRALNA KULTURA	4
2.1.1	Vloga splošnih knjižnic pri promociji bralne kulture mladostnikov	7
2.2	ŠTUDIJI MLADOSTNIKOV KOT UPORABNIKOV (SPLOŠNIH) KNJIŽNIC ...	9
2.2.1	Raziskave iz tujine.....	9
2.2.2	Raziskave iz Slovenije.....	11
2.3	KLJUČNI ELEMENTI BIBLIOPEDAGOŠKEGA DELA Z MLADOSTNIKI	13
2.3.1	Primeri dobre prakse.....	17
3	EMPIRIČNI DEL.....	18
3.1	METODOLOGIJA	18
3.1.1	Vzorec.....	19
3.1.2	Obdelava podatkov	20
3.2	PRIKAZ IN RAZLAGA REZULTATOV	20
3.2.1	Predlogi o izboljšavah	30
4	RAZPRAVA Z ZAKLJUČKI.....	31
4.1	EVALVACIJA OPRAVLJENE RAZISKAVE IN NJENA UPORABNOST	35
5	NAVEDENI VIRI IN LITERATURA.....	36
6	PRILOGE.....	I

KAZALO SLIK

Slika 1: Kakšen je tvoj odnos do branja?	21
Slika 2: Kateri je tvoj najpogostejši vzrok za branje?	22
Slika 3: Kako pogosto bereš?	23
Slika 4: Katero vrsto gradiva najpogosteje bereš?.....	23
Slika 5: Katere zvrsti/žanre gradiva najraje bereš?	24
Slika 6: Kaj ti predstavlja knjižnica?	25
Slika 7: Kako pogosto obiskuješ Mestno knjižnico Piran?	26
Slika 8: Zakaj obiskuješ Mestno knjižnico Piran?	27
Slika 9: Ocena zadovoljstva s storitvami, zbirko in osebjem Mestne knjižnice Piran	28
Slika 10: Katerih dogodkov bi se udeležil/a v prostorih Mestne knjižnice Piran?	29

1 UVOD

1.1 OBRAVNAVANA STROKOVNA TEMA

Mnogi strokovnjaki s področja bibliotekarstva in informacijske znanosti ugotavljajo, da bralne navade otrok drastično nazadujejo v času adolescence. Medtem ko je v *Strategiji razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027* (2022, str. 11) navedeno, da »so knjižnice še vedno privlačni in navdihujoči fizični in virtualni prostori za lokalno prebivalstvo«, številne raziskave poudarjajo, da med mladostniki temu žal ni tako. Splošne knjižnice po vsem svetu se s težavo soočajo z interesi in potrebami mladostnikov v primerjavi s potrebami ostalih ciljnih skupin uporabnikov. Današnji najstniki in mladi veljajo za eno izmed ciljnih skupin, ki jih knjižnične oziroma informacijske storitve najteže dosejajo. Ravno zaradi tega predstavljajo v okviru splošnih knjižnic posebej ranljivo skupino.

Opisana problematika velja tudi za Mestno knjižnico Piran, ki opravlja splošno knjižnično dejavnost kot javno službo na območju enajstih naselij Občine Piran za približno 18.440 potencialnih uporabnikov in uporabnic. Ustanovljena je bila leta 1956 z odločbo piranskega občinskega odbora in je več kot 50 let delovala v pritličnih prostorih sodne palače na Tartinijevem trgu. Z letom 2009 je odprla nove, sodobno opremljene prostore, in pridobila še krajevno knjižnico v Luciji. Danes ima Mestna knjižnica Piran dve enoti – osrednjo knjižnico Piran na Župančičevi ulici 4 ter krajevno knjižnico Lucija, ki se nahaja v prostorih Trgovsko-poslovnega centra TPC Lucija, Obala 114. Obe enoti obratujeta 50 ur na teden in imata za uporabnike enake prostorske pogoje: oddelek za odrasle, oddelek za mladino, domoznanski oddelek in čitalnico. Skoraj celotna zbirka knjižnice je v prostem pristopu, kjer je gradivo razporejeno po vrstah (knjižno, neknjižno) in vsebini (leposlovje, stroka). Pri tem je strokovno gradivo urejeno po UDK klasifikaciji, mladinsko leposlovje pa po starostnih stopnjah.

Mestna knjižnica Piran svojim članom (in drugim uporabnikom) nudi vse osnovne knjižnične storitve, ki jih predpisuje uredba o osnovnih storitvah, za lokalno prebivalstvo pa izvaja tudi številne dogodke in prireditve. Ker deluje na narodnostno mešanem območju, svoje storitve nudi tudi pripadnikom italijanske narodne skupnosti, s katerimi vzpostavlja različne oblike sodelovanja. Letos je bil v sodelovanju z italijansko OŠ Vincenzo e Diego de Castro Pirano

organiziran projekt »SegnaLibro«, s katerim si prizadevamo spodbuditi bralno kulturo šolskih otrok ter povečati delež obiska in članstva mlade populacije iz italijanske manjšine.

Po pregledu statističnih podatkov zadnjih nekaj let je bilo namreč ugotovljeno, da prične članstvo v okviru Mestne knjižnice Piran upadati ravno v obdobju tretjega triletja osnovne šole, kar zaznamuje začetek mladostništva. Transakcije mladostnikov (otrok med 12. in 18. letom starosti) prav tako predstavljajo zaskrbljujoče nizek delež vseh transakcij med uporabniki knjižnice. Predpostavljamo, da je upad bralnih navad in obiska knjižnice med mladostniki delno povezan s trendi sodobne družbe, kjer velja, da so družbeni mediji veliko bolj atraktivni od tiskanih, delno pa z (ne)sposobnostjo odzivanja Mestne knjižnice Piran na potrebe mladostnikov lokalnega okolja. V okviru te so storitve za mladostnike namreč največkrat združene s storitvami za otroke, pri čemer pa je večina ponujenih dejavnosti in dogodkov namenjena najmlajšim, predšolskim otrokom (organizirani obiski vrtcev, pravljичne urice, dejavnost »Zmaj Knjigodaj«, poletne kulturne prireditve za otroke, ipd.). V prihodnosti se zato načrtuje oblikovanje storitev, ki bodo nagovorile tudi starejše otroke in v knjižnične prostore privabile več mladostnikov in mladostnic.

Mestna knjižnica Piran si prizadeva zagotoviti uporabnikom najvišjo možno kakovost, dostopnost, učinkovitost ter raznovrstnost storitev, zaradi česar je v *Strateškem načrtu Mestne knjižnice Piran: (za obdobje 2020–2024)* (Mestna knjižnica Piran, 2019, str. 3–10) navedeno, da se bo redno spremljalo zadovoljstvo uporabnikov ter prilagajalo storitve njihovim potrebam.

Tudi standardi določajo, da morajo splošne knjižnice ponujati storitve, ki temeljijo na analizi potreb prebivalcev lokalne skupnosti (Aupič idr., 2018). Šele »na podlagi spremljanja, analize in ocene trendov ter zaznanih potreb okolja lahko knjižnice načrtujejo svoje delovanje in prevzemajo proaktivno vlogo« (Strategija razvoja ..., 2022, str. 39). Ravno temu je namenjena tudi ta pisna naloga za bibliotekarski izpit.

1.2 NAMEN IN CILJI RAZISKOVANJA

V sklopu pisne naloge je bil s pomočjo zastavljene raziskave vzpostavljen dialog z mladostniki, uporabniki Mestne knjižnice Piran, z namenom podrobnejšega preučevanja njihovih

značilnosti, bralnih navad, predvsem pa njihovih potreb po izobraževanju, raziskovanju, kulturi in razvedrilu ter razvoju pismenosti v okviru splošnih knjižnic.

Glavni cilj študija uporabnikov je uporaba pridobljenih ugotovitev kot izhodišče za evalvacijo in izboljšanje storitev ter zbirke, namenjene mladostnikom Mestne knjižnice Piran. Na ta način si na dolgi rok prizadevamo povečati delež obiska, delež članstva ter aktivno uporabo prostorov, storitev in gradiva knjižnice med mladostniki lokalnega okolja. Mladi populaciji lokalne skupnosti želimo znotraj naših knjižnic omogočiti varen prostor, kjer lahko izražajo in zadovoljujejo svoje potrebe ter gradijo povezane skupnosti.

1.3 RAZISKOVALNI PRISTOP

Prvi del pisne naloge predstavlja pregled teorije, kjer podrobneje preučujemo izbrano ciljno skupino, temeljne značilnosti današnje mladine, njihove informacijske strategije, bralne navade ter odnos do splošnih knjižnic. V zaključku teoretičnega dela je izpostavljenih še nekaj zanimivih raziskav (iz Slovenije in tujine), ki so bile že izvedene na področju analize potreb mladostnikov in mladostnic v okviru šolskih in splošnih knjižnic. Na podlagi teh so prikazani ključni elementi prakse in pristopov, ki omogočajo uspešne in vplivne interakcije knjižnic s to starostno skupino.

Empirični del pisne naloge predstavlja kvantitativna raziskava, v sklopu katere smo s pomočjo metode anketnega vprašalnika ugotavljali odnos do branja, odnos do splošnih knjižnic ter mnenje lokalnih mladostnikov o ponujenih storitvah, gradivu in strokovnih delavcih Mestne knjižnice Piran. Poseben sklop ankete je posvečen predlogom za izboljšave.

Med procesom raziskovanja smo si zastavili naslednja raziskovalna vprašanja in hipoteze:

1) Kakšna je bralna kultura mladih uporabnikov Mestne knjižnice Piran?

- Predpostavljamo, da mladim uporabnikom Mestne knjižnice Piran branje ne predstavlja pomembne prostočasne aktivnosti in to dejavnost povezujejo predvsem s šolskimi obveznostmi ter učenjem. V sodobni digitalni družbi namreč velja, da so med mlado generacijo družbeni mediji veliko bolj atraktivni od tiskanih. Prav tako je mladost

obdobje, kjer je za najstnike najpomembnejše druženje s prijatelji in iskanje lastne identitete. Ostali interesi so navadno potisnjeni v ozadje.

2) Ali so mladostniki in mladostnice zadovoljni s storitvami, ki jih zanje nudi Mestna knjižnica Piran?

- Predpostavljamo, da so mladostniki in mladostnice zadovoljni z osnovnimi storitvami Mestne knjižnice Piran (izposoja, referenčna služba, ipd.), pogrešajo pa dodatne dogodke in prireditve za svojo starostno skupino. Kot smo že omenili v uvodu, so v okviru Mestne knjižnice Piran storitve za mladostnike največkrat združene s storitvami za otroke, pri čemer pa se večina organiziranih dogodkov osredotoča na ciljno skupino predšolskih otrok. Razen sodelovanja v projektu »Rastem s knjigo« knjižnica v svojih prostorih trenutno ne prireja nobenih dodatnih dejavnosti za najstnike in mlade.

3) Ali so mladostniki in mladostnice zadovoljni z mladinsko zbirko Mestne knjižnice Piran?

- Predpostavljamo, da so mladostniki in mladostnice v večini zadovoljni s trenutno ponudbo gradiva na mladinskem oddelku. Po pregledu podatkov je bilo ugotovljeno, da mladinska zbirka predstavlja 33 % celotne zbirke Mestne knjižnice Piran, kar je v skladu s strokovnimi priporočili in standardi za splošne knjižnice (Strokovna priporočila ..., 2018). Zbirka je raznolika glede žanrov, vsebine in zahtevnosti. Redno se spremlja in nabavlja knjige, ki so prejele zlate hruške ter ostalo kakovostno gradivo.

4) Ali je Mestna knjižnica Piran odzivna na potrebe lokalnih mladostnikov in mladostnic?

- Glede na zgoraj navedene hipoteze predpostavljamo, da Mestna knjižnica Piran trenutno ni zadostno odzivna na potrebe mlade populacije lokalne skupnosti.

2 PREGLED TEORIJE

2.1 DANAŠNJI MLADI IN BRALNA KULTURA

Smernice za knjižnične storitve za mladostnike (Quiñones idr., 2022, str. 3) ciljno skupino mladostnikov opredeljujejo kot »skupino ljudi na prehodu iz obdobja otroštva v obdobje odraslosti«. Vsaka knjižnica lahko sama določi starostni razpon za obdobje mladostništva, za namene te pisne naloge pa bomo mladostnike opredelili kot »otroke med 12. in 18. letom«, saj so knjižnične storitve za mladostnike po svetu največkrat namenjene temu starostnemu obdobju. Poudariti gre, da opredeljena ciljna skupina zajema vse mladostnike, ne glede na raso,

versko pripadnost, kulturno ozadje, intelektualne ali fizične sposobnosti. Kot taka predstavlja »izredno heterogeno skupino, na katero se ne moremo naslavljalati enovito« (Grilc, 2017, str. 49).

Kljub dejstvu, da so si mladostniki med seboj zelo različni ter izhajajo iz različnih ozadij, lahko trdimo, da je veliki večini skupna izkušnja odraščanja s tehnologijo, ki v sodobni družbi predstavlja pomemben del njihovega vsakdana. Današnji mladostniki (največkrat poimenovani kar »generacija Z«) si življenja brez uporabe digitalnih naprav težko predstavljajo. Živijo v informacijsko t. i. 'odprtem okolju' – le nekaj klikov stran od katere koli informacije, kar seveda močno vpliva na njihov stil življenja, njihov način zadovoljevanja potreb ter njihova prepričanja o učenju (Pečjak, 2019).

Sodobno družbo naj bi opredeljevala naraščajoča socialna in kulturna negotovost, moralna in vrednotna protislovja in znatna stopnja negotovosti glede prihodnosti. Današnje življenje zato od mladostnikov zahteva bolj kot kadarkoli prej veliko osebne moči, izrazito socialno kompetenco ter kreativno reševanje težav (Kobolt, 2008). Zaradi hitrega razvoja tehnologije morajo poleg osnovne pismenosti (branja in pisanja) osvojiti še vrsto drugih veščin – informacijskih, tehnoloških, medijskih, idr., kar terja obilo napora in motivacije (Čvan, 2022).

Današnji mladostniki kot »tehnogeneracija« kažejo več interesa v digitalne medije kot klasične (tiskane) medije. V dobi digitalizacije jim je težko približati knjige in jih nanje navaditi (Planko, 2022). Bralna kultura in praksa branja se v polimedijskem okolju spreminjata (Lutar idr., 2022).

Vilar idr. (2017, str. 177) bralno kulturo opredeljujejo kot »odnos posameznika in družbe do knjige kot medija in branja kot procesa [...] njegove vloge pri razvedrilu, pridobivanju znanja, razvoju posameznika itd., pa tudi razvoju bralnih navad«. Če so nekoč mladi na branje gledali kot na vrednoto, danes temu žal ni tako. Ravno nasprotno, Lutar idr. (2022) ugotavljajo, da mladostniki branje knjig v večini enačijo z marginalno prakso in to aktivnost povezujejo bolj z učenjem kot razvedrilom. Branje za užitek se danes umika veliko radikalnejšim in hitrejšim oblikam branja na družbenih platformah.

Tako kot poudarja Kovač (2020), ne smemo trditi, da mladostniki danes nič ne berejo, saj ti berejo več in na različnih medijih kot včasih. Sodobna informacijsko odprta družba jim na voljo

ponuja vse več vsebin. Za mladostnike zato lahko rečemo, da berejo veliko, problem se pojavi pri njihovem načinu branja, ki dandanes pomeni predvsem preletavanje besedila na zaslonih. Površno branje hitro zamenjuje poglobljeno branje daljših besedil, kar je v zadnjih letih privedlo do zmanjšanja bralne koncentracije, bralne motivacije ter slabega bralnega razumevanja mladostnikov. Ob tem Spitzer (2016, v Planko, 2022) ugotavlja, da pri današnjih mladostnikih poleg bralne pismenosti upada tudi informacijska pismenost. Mladostniki površno iščejo in vrednotijo informacije, saj v večini nimajo ne sposobnosti ne volje oceniti primernosti virov informacij. Za šolske obveznosti uporabljajo prenesene referate in seminarske naloge, zato so dobili oznako »copy and paste« generacija.

Upad bralne aktivnosti (predvsem poglobljenega branja) na prehodu iz otroštva v adolescenco seveda ne gre pripisati zgolj spremenjenim bralnim navadam današnje mladine. Nezanimanje za branje knjig je uokvirjeno v širši kontekst sprememb pri motivaciji in interesih mladostnikov. Zanje je v tem obdobju odraščanja bolj pomembno druženje s prijatelji in iskanje lastne identitete (Blanes, 2005).

To, da branje knjig ne zaseda enega izmed prvih mest med interesi današnjih mladostnikov, je povsem razumljivo. Kljub temu pa ne smemo prezreti dejstva, da v zadnjih letih tako v Sloveniji kot drugod po svetu obiskovanje knjižnic ter bralne veččine te starostne skupine drastično upadajo. Slednji trend vodi do vse manj bralno pismenega prebivalstva, kar predstavlja alarmanten podatek za našo prihodnost.

»Bralna kultura in bralna pismenost sta temeljni orodji za delovanje družbe in posameznika« (Vilar idr., 2017, str. 177). Gérard (2016, v Grilc, 2017, str. 3) verjame, da »knjiga in branje odpirata poti do znanja, vabita k raziskovanju in srečevanju ter odpirata dejanske možnosti spoznavanja sveta in njegovega razumevanja«. Spodbujanje bralne pismenosti prebivalstva je torej ključnega pomena, pri tem pa potrebujejo mladostniki posebno pozornost, saj jih v tej fazi življenja veliko prostovoljno preneha brati.

Za razvoj bralnih navad otrok več avtorjev s področja poudarja pomen družinskega okolja. Novejša raziskava *Knjiga in bralci VI* (Rupar idr., 2019) ter raziskava avtorjev Evans idr. (2019) sta pokazali, da je Slovenija žal še vedno med zadnjimi od razvitih držav po velikosti domačih

knjižnic. Prav tako Kovač (2019) s svojo raziskavo ugotavlja, da pri nas odrasli izobraženi državljani nimajo potrebe po tem, da bi svoje otroke socializirali z bralno kulturo in prispevali k razvoju njihove bralne pismenosti. V kolikor želimo vplivati na dvig bralne kulture slovenskih mladostnikov tako ni dovolj, da se opremo zgolj na bralni vzor, ki ga imajo najstniki v družini. Po mnenju avtorja Saksida (2019) bi morala tudi splošna javnost ter šolstvo (predvsem srednje šole in univerze) branju nameniti več pozornosti in poudarka. Najpomembnejšo vlogo pri spodbujanju bralne kulture in bralne pismenosti prebivalstva pa imamo seveda ravno knjižnice.

2.1.1 Vloga splošnih knjižnic pri promociji bralne kulture mladostnikov

V dobi pametnih telefonov, računalnikov in interneta se splošne knjižnice spopadajo z vprašanji o svojem poslanstvu. Že nekaj let ne predstavljajo javnih ustanov, ki zgolj zbirajo, hranijo in zagotavljajo tiskane ter digitalne vire, pač pa se skušajo opredeliti kot večdimenzionalne institucije, ki služijo kot kulturna, izobraževalna ter socialna središča (Spielberger idr., 2004). Splošne knjižnice danes opravljajo številne vloge: ponujajo dostop do informacij, razvijajo pismenost, skrbijo za vseživljenjsko učenje pa tudi za rekreacijo in zabavo. Prizadevajo si za krepitev tehnoloških veščin prebivalstva in njihove digitalne pismenosti (Ornstein in Reid, 2022). Tako široka opredelitev splošnih knjižnic seveda odpira nove načine razmišljanja o tem, kako naj te sodelujejo z današnjimi mladostniki, da najbolje podprejo vrsto njihovih potreb – intelektualnih, poklicnih, osebnih ter socialnih (Spielberger idr., 2004).

Večina strokovnjakov s področja bibliotekarstva in informacijske znanosti se strinja, da lahko knjižnice pozitivno vplivajo na prehod iz otroštva v odraslost. Blanes (2005, str. 4) knjižnice prikaže kot »vrata do informacijskih virov ter varna okolja, ki podpirajo intelektualni, čustveni ter socialni razvoj, saj ponujajo pozitivno pot razreševanja vprašanj glede socialnega vključevanja«. Splošne knjižnice so prav tako eden od redkih krajev, kamor lahko zahajamo brez sredstev ali kompetenc. Mladostniki so v sklopu knjižničnih prostorov dobrodošli preživljati čas brez porabe denarja ter aktivno ustvarjati, ne zgolj uporabljati njenih storitev (Ornstein in Reid, 2022).

Kljub večdimenzionalnosti sodobnih knjižnic in različnim navedenim prednostim le-teh v spodbujanju razvoja mladih uporabnikov novejše ugotovitve pričajo o tem, da številni tehnično

spretni mladostniki knjižnice pojmujejo kot »zastarele kulturne relikvije, ki nimajo velikega pomena za njihova življenja, napolnjena s sodobno tehnologijo« (Agosto, 2016, str. 349). Prav tako mladostniki predstavljajo starostno skupino, kjer uporaba knjižnice ni strogo informativne narave. Knjižnico pojmujejo predvsem kot prostor za druženje z vrstniki ter prostor za neformalno zabavo in vključitev v zanimive dejavnosti (Ornstein in Reid, 2022).

Mladostniki so v okviru splošnih knjižnic največkrat spregledani, čeprav predstavljajo pomembno skupino uporabnikov s potrebami in željami, ki se močno razlikujejo od starostne skupine otrok ali odraslih (Howard, 2011). O tem, da se jim znotraj splošnih knjižnic namenja najmanj pozornosti, priča že sama arhitektura splošnih knjižnic. Ornstein in Reid (2022, str. 3) pravita, da so »klasične zgradbe knjižnic na splošno razdeljene na dva oddelka – odrasli in otroški, pri čemer so mladostniki bodisi popolnoma zanemarjeni bodisi "potlačeni" v katerikoli prostor, ki ostaja«.

»Mladostniki so upravičeni do enako kakovostnih knjižničnih storitev, kot jih knjižnice nudijo ostalim starostnim skupinam prebivalstva« (Quiñones idr., 2022, str. 2). V kolikor si strokovni delavci prizadevamo dvigniti njihovo bralno kulturo in jih ponovno privabiti k branju, moramo dobro poznati njihove psihološke in čustvene potrebe in jim ponujati različne storitve ter vrste gradiva, ki so združljive z njihovimi spreminjajočimi se interesi (Blanes, 2005).

Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027 (2022, str. 3–12) usmerja knjižnice k proaktivnemu delovanju in istočasno k hitremu prilagajanju spreminjajočim se potrebam posameznika in stanja družbe. Dokument poziva slovenske knjižnice k aktivnemu spremljanju trendov v okolju, saj podatki kažejo na upadanje uporabe tradicionalnih storitev knjižnice. Splošne knjižnice v zadnjem času tako iščejo inovativne poti do svojih uporabnikov in poskušajo biti odzivne na njihove potrebe. Kot smo zapisali že v uvodu, lahko knjižnice načrtujejo svoje delovanje in prevzemajo proaktivno vlogo zgolj na podlagi analize potreb prebivalcev lokalne skupnosti, ki jo določajo tudi sami standardi splošnih knjižnic. Kljub temu spoznanju se je v preteklosti premalo strokovnjakov in raziskav posvečalo ugotavljanju informacijskih potreb in informacijskega vedenja mladostnikov, kar je privedlo do tega, da posebne knjižnične storitve za mladostnike tako pri nas kot po svetu še niso dovolj uveljavljene.

2.2 ŠTUDIJI MLADOSTNIKOV KOT UPORABNIKOV (SPLOŠNIH) KNJIŽNIC

Dandanes si vedno več splošnih knjižnic prizadeva prilagoditi svoje storitve mladostnikom, namesto da pričakujejo, da ti prilagajajo svoje vedenje knjižnicam (Ornstein in Reid, 2022). Seveda je to izvedljivo zgolj, če knjižnice načrtujejo in oblikujejo nove storitve na podlagi potreb in interesov današnjih mladostnikov, kar pa ni lahko, saj so potrebe težko merljive in jih zato ni enostavno preučevati.

Tudi Grilc (2017, str. 50) opozarja na kompleksnost takšnih raziskav, saj za mlade na splošno velja, da jih je izredno težko doseči, analizirati ter opredeliti njihove življenjske navade, uporabe medijev in sodobne tehnologije. »Deloma je to pogojeno s fazo odraščanja, uporništva, samoiskanja, velikokrat pa tudi z umanjkanjem strukturiranega ukvarjanja današnjih mladih s posameznimi dejavnostmi«. Ne glede na kompleksnost preučevanja mladostnikov kot uporabnikov (splošnih) knjižnic avtor verjame, da bo lahko šele s poglobljeno analizo bralnih navad in percepcije branja ter knjige med mladimi ustvarjena podlaga za iskanje možnih odgovorov na zaskrbljujoče stanje upadanja bralne aktivnosti in pismenosti te starostne skupine. V nadaljevanju zato predstavljamo nekaj zanimivih raziskav, ki so bile že izvedene na področju ugotavljanja potreb mladostnikov v sklopu splošnih (pa tudi šolskih) knjižnic.

2.2.1 Raziskave iz tujine

Tujina nam ponuja kar pestro izbiro študij, ki so se ukvarjale z odnosom mladostnikov do branja in splošnih knjižnic. Avtorica Howard (2011, str. 322–324) v svojem strokovnem članku »*What Do Young Teens Think about the Public Library?*« navaja nekaj zanimivih primerov:

- Heather Fisher je s svojo raziskavo iz leta 2003, ki je vključevala odgovore 300 mladih uporabnikov avstralskih splošnih knjižnic, opozorila na potrebo po posebni postavitvi mladinskega gradiva. Mladostniki so v veliki večini izrazili željo po žanrski in tematski ureditvi gradiva pred klasično abecedno ureditvijo. Poleg tega so izpostavili še željo po bolj aktualni in raznoliki mladinski zbirki, večjem številu računalnikov ter bolj sodobni tehnologiji znotraj knjižnic. Izstopala je tudi potreba mladostnikov po daljšemu roku izposoje gradiva.

- Raziskava avtorice Sherry J. Cook in avtorja Stephana Parkerja iz leta 2005, opravljena na vzorcu 600 srednješolcev v Missouriju, poudarja potrebo po umestitvi knjižnic v središče pozornosti »najstniškega trga«, kar naj bi bilo možno doseči s promocijo knjižničnih storitev in programov za mlade preko privlačnih spletnih mest in socialnih omrežij ter z vrstniškimi promocijami gradiva (kjer mladostniki v sodelovanju s knjižničnim osebjem priporočajo literaturo svojim vrstnikom).
- V Veliki Britaniji so leta 2006 na pobudo Ministrstva za kulturo, medijev in športa (ang. DCMS) opravili poglobljeno raziskavo na podlagi 15 devetdesetminutnih fokusnih skupinskih diskusij, kjer so preučevali odnos do splošnih knjižnic tako uporabnikov kot neuporabnikov v starosti od 14 do 35 let. Posplošeno mnenje, ki so ga prejeli od mladih, je to, da se jim zdijo splošne knjižnice pomembne in potrebne za delovanje sodobne družbe, a hkrati te ne predstavljajo mesta, kamor radi zahajajo, saj se znotraj knjižnice ne morejo sprostiti ali biti to, kar so. Najstniki, vključeni v raziskavo, so izpostavili željo po prostoru, kjer bi se lahko družili s svojimi prijatelji v sproščenem in prijaznem okolju, medtem ko raziskujejo svoje interese in opravljajo domače naloge.
- Avtorica Howard je leta 2011 tudi sama opravila raziskavo, s katero je analizirala odnos 12 do 15 let starih otrok vzhodno-kanadske regije do splošnih knjižnic. Prišla je do podobnih ugotovitev kot v Veliki Britaniji. Čeprav so mladostniki na splošno pokazali pozitiven odnos do splošnih knjižnic, se je izkazalo, da niso pogosti obiskovalci le-teh. Najstniki so med razloge za to navedli zlasti pomanjkanje pristnih odnosov s knjižničnim osebjem, nepriljubljene prostore in pohištvo knjižnice, nepriljubljeno spletno mesto knjižnice ter pomanjkanje vključevanja najstnikov v samo odločanje ter pripravo storitev.

Poleg raziskav, navedenih v članku »*What Do Young Teens Think about the Public Library*«, velja izpostaviti še primerjalno študijo avtorjev Ornstein in Reid (2022), ki sta preučevala skandinavske in newyorške splošne knjižnice, delujoče predvsem za potrebe mladih uporabnikov. Namen njune raziskave je bil prikazati ključne elemente prakse in pristope, ki omogočajo uspešne in vplivne interakcije knjižnic z mladostniki. Opravila sta tako polstrukturirani intervju z osebjem knjižnic v Stockholmu (Lava in TioTretton) in New Yorku (TCPL) kot tudi analizo pomembnih dokumentov in poročil omenjenih knjižnic. Skozi celoten proces raziskovanja sta opazovala vedenje mladostnikov v okviru izbranih knjižnic in prišla do

naslednjih ugotovitev: v sklopu knjižnice je potrebno ustvariti prijetno vzdušje, ki se razlikuje od šolskega; mladostnikom je pomembno ponuditi prostor, ki je namenjen samo njim ter raznoliko zbirko, ki predstavlja različne nazore; pomembno jih je spoštovati in razumeti kot enakovredne sogovornike pri načrtovanju in oblikovanju storitev; osebje, ki dela z mladostniki v sklopu splošnih knjižnic, mora prevzemati neke vrste mentorsko delo; najbolje, da izhaja iz različnih strokovnih profilov; strokovni delavci morajo imeti radi delo z mladino in biti sposobni z mladostniki komunicirati, z njimi graditi pristne odnose ter imeti skupne interese.

2.2.2 Raziskave iz Slovenije

Tudi pri nas je moč zaznati vse večjo skrb za problematiko bralne kulture mladostnikov, saj je bilo v zadnjih letih izvedenih kar nekaj raziskav na to temo, pri čemer pa se študij osredotoča predvsem na bralne navade slovenskih mladostnikov na splošno ter njihov odnos do branja in knjižnic. V tej pisni nalogi bomo izpostavili štiri primere domačih raziskav:

Ena izmed najbolj odmevnih je nedvomno raziskava avtorja Grilc (2017), ki se posveča genezi in strukturi padca branja pri mladih. Avtor je skozi poglobljeno kvantitativno raziskavo med študenti 3. letnika FDV in srednješolci enega izmed ljubljanskih dijaških domov analiziral, kolikšen in kakšen je padec interesa za branje med mladimi v Sloveniji. Ugotovitve svoje raziskave je nato primerjal s francosko raziskavo »*Les jeunes et la lecture*« iz leta 2016, ki se prav tako osredotoča na bralne navade otrok in mladih v starosti od 7 do 19 let z namenom krepitev sektorja knjige na način, da se oblikuje narod bralcev.

Primerjalna analiza je pokazala, da se francoski dijaki za branje najprej odločajo iz lastnega interesa, branje za potrebe šolanja pa je na drugem mestu, medtem ko je pri slovenskih dijakih ravno obratno. Slovenci tako po mnenju avtorja Grilc (2017) za Francozi zaostajamo že v samem izhodišču formiranja bralcev. Knjiga in branje sta v Franciji med ljudmi prepoznani kot pomembnejši vrednoti, kot jima to pripisujemo pri nas. Grilc (2017, str. 59) v zaključku sicer ugotavlja, da so knjižnice pravzaprav še zmeraj »sreča slovenske bralne kulture in temelj, na katerem velja graditi tudi branje te bralno zahtevne starostne skupine«, ob tem pa opozarja na to, da »je tlakovanje podlage branju iz lastnega interesa pri mladih bralcih ključnega pomena, če želi Slovenija postati »bralna nacija« in »narod knjige« ter s tem v razvoj usmerjena družba«

(Grilc, 2017, str. 62). Dokler branje iz lastnega interesa pri slovenskih mladostnikih ne bo nadvladalo branja za šolo, bo slovenska bralna kultura pri tej ciljni skupini samo nazadovala.

Žal zaenkrat še ne moremo trditi, da se je percepcija knjig in branja med slovenskimi mladostniki spremenila. Odnos do branja knjig pri tej starostni skupini še dandanes ostaja zaskrbljujoč. Luthar idr. (2022, str. 85) so na podlagi svoje raziskave prišli do spoznanja, da branje pri nas sploh »nima več kulturne avtoritete«. Izhajajoč iz analize intervjujev z 67 najstniki, starimi med 12 in 19 let, so ugotovili, da je ključna razlika s preteklostjo izguba vsakega zadržka pri odkritem izražanju odpora do branja. Za večino mladostnikov branje predstavlja nerelevantno in odvečno prakso, ki jim v polimedijskem okolju digitalnega izobilja ne prinaša nobenega imaginativnega ugodja.

To potrjuje tudi raziskava avtorice Planko iz leta 2021, s katero je želela preučiti, kam se med prostočasnimi dejavnostmi slovenskih mladostnikov umešča branje knjig in koliko časa ti sploh namenijo branju. Rezultati opravljene raziskave, izvedene na vzorcu 304 dijakov Srednje Zdravstvene in Kozmetične šole Celje, so pokazali, da 70 % dijakov pri časovnem razvrščanju prostočasnih dejavnosti branje knjig umešča na zadnji dve mesti, kar 41,7 % dijakov pa branju knjig tedensko sploh ne namenja svojega prostega časa. Mladostniki največ prostega časa namenjajo internetu, povprečno 17 ur na teden (Planko, 2022).

Za namene naše študije se nam zdi smiselno izpostaviti še raziskavo avtorice Marincelj (2018), ki je bila prav tako izvedena v sklopu pisne naloge za bibliotekarski izpit z naslovom »*Načini in oblike izvajanja promocije knjižnice in spodbujanja bralne kulture mladostnikov*«. Navedena raziskava se namreč tako kot naša osredotoča na preučevanje bralnih navad in potreb mladih uporabnikov v okviru posamezne splošne knjižnice – Knjižnice Kočevje. Avtorica je na podlagi izvedene študije mladih uporabnikov ugotovila, da srednješolci knjižnico v glavnem uporabljajo za šolske potrebe, medtem ko osnovnošolci knjižnične prostore uporabljajo tudi za preživljanje prostega časa z vrstniki. Pri obeh skupinah prevladuje predvsem uporaba tradicionalne knjižnične storitve (izposoje tiskanih knjig), medtem ko ostajajo storitve, ki bi bile lahko potencialno zanimive mladim (prireditve, kotiček za mlade, študijska soba, družabne igre, e-knjige), neuporabljene. Med predlogi izboljšav so mladostniki, uporabniki Knjižnice Kočevje, izpostavili, da bi si v okviru bibliopedagoških ur želeli več sodelovanja in aktivnega

dela. Prav tako si želijo ponudbo dodatnih dejavnosti (knjižni kvizi, druženja ob družabnih igrah, ipd.), kjer so na splošno najbolj zainteresirani za filmsko-literarne večere. Avtorica v zaključku izpostavi, da bi bilo dobro v splošnih knjižnicah organizirati cikel dogodkov za mlade skozi celo šolsko leto enkrat ali dvakrat tedensko. Opozori tudi na potrebo po povečanem oglaševanju profilov knjižnice na družbenih medijih, saj večina mladostnikov teh sploh ne pozna.

2.3 KLJUČNI ELEMENTI BIBLIOPEDAGOŠKEGA DELA Z MLADOSTNIKI

Študij mladostnikov kot nove bralne generacije, ki smo ga v prejšnjem poglavju ponazorili z različnimi raziskavami iz tujine in Slovenije, služi predvsem ugotavljanju potreb in interesov te »ranljive« starostne skupine v okviru splošnih knjižnic. Na podlagi ugotovitev raziskav v nadaljevanju prikazujemo določene prakse ter postopke dela, ki dandanes omogočajo uspešne in vplivne interakcije knjižnic z mladostniki. Te povezujemo s ključnimi elementi bibliopedagoškega dela z mladostniki, ki jih je pri dolgoletnem opravljanju bibliotekarskega poklica v sklopu mladinskih knjižnic identificirala avtorica Agosto (2016, str. 344–345).

1) Vedno večji poudarek na tem, kar knjižnica »počne«, namesto na tem, kar »ima«: Agosto (2016) verjame, da mora biti gonilna sila knjižničnih storitev to, kako te vplivajo na življenja mladostnikov, in ne to, katero gradivo jim lahko ponudijo. Tudi Ornstein in Reid (2022) pišeta o tem, da se je bolj pomembno osredotočiti na ustvarjanje pristnih skupnosti mladih uporabnikov kot zgolj gradnji bogate zbirke za mlade. To seveda ne pomeni, da se v splošnih knjižnicah ne trudimo graditi kakovostnih zbirk za mlade. Mladostniki so heterogena skupina, z zelo različnimi interesi, stopnjami zrelosti, potrebami in sposobnostmi, zato jim je potrebno zagotavljati raznolikost virov, ki odražajo vse njihove potrebe. Pri tem je posebno pozornost potrebno nameniti mladostnikom s posebnimi potrebami in tistim, ki pripadajo socialnim in jezikovnim manjšinam (Quiñones idr., 2022). Bralno gradivo za učenje in prostočasno branje mora tako biti raznoliko glede na obliko (tiskano, elektronsko in interaktivno gradivo), vsebino in jezik (Planko, 2022).

Čvan (2022, str. 7) ugotavlja, da so »mladi bolj kot druge starostne skupine vpeti v digitalni svet in informacijske tehnologije ter da so precej zainteresirani za to, da si knjižnične storitve

zagotovijo kar preko spleta.« To nas pripelje do druge točke, ki jo izpostavi avtorica Agosto (2016).

2) Selitev storitev in mladinske zbirke v digitalni svet ter uporaba družbenih omrežij za promocijo knjižnice: Družbeni mediji imajo danes pomembno vlogo pri promociji knjižničnih storitev ter gradiva mladostnikom. Za to starostno skupino namreč velja, da so več časa »online« kot offline«. S spletnimi promocijami in uporabo popularnih socialnih omrežij lahko olajšamo umestitev knjižnic v njihovo vsakdanje življenje, prav zaradi tega pa se vse več splošnih knjižnic v zadnjem času odloča promovirati svoje storitve in zbirke na različnih socialnih platformah, kot so Facebook, Twitter, Tumblr, Instagram in Pinterest (Phillips, 2015). Vse popularnejša postaja tudi uporaba Tik-Toka.

V nasprotju s splošnim prepričanjem, mladostniki med uporabo družbenih medijev ne zgolj izgubljajo časa. Pogosto jih uporabljajo tudi pri iskanju raznih informacij in za namen deljenja lastnih znanj ter izkušenj s sovrstniki. Agosto (2016) piše o tem, da prepoznavanje niza socialnih in izobraževalnih koristi, ki jih lahko pridobijo mladostniki od uporabe digitalnih medijev in socialnih omrežij, v zadnjih časih spodbuja knjižničarje, da te vključujejo v programe in storitve svoje knjižnice. »Družbeni mediji nudijo knjižničarjem možnost sodelovanja z mladostniki, ki ni strogo osredotočena na izobraževanje« (Phillips, 2015, str. 4). S tem se strinja tudi avtorica Ramonda (2015), ki ugotavlja, da nove tehnologije spreminjajo način komunikacije in izvajanje določenih dejavnosti za mladostnike v okviru knjižnic. Odnos med knjižničarji in mladimi uporabniki postane bolj neposreden in manj institucionalen. Prav tako uporaba tehnologije in splet 2.0 mladostnike kot generacijo »digitalnih domorodcev« znotraj splošnih knjižnic spremeni v eksperte, ki skupaj s strokovnimi delavci soustvarjajo storitve.

3) Gibanje k večji vključenosti mladostnikov pri načrtovanju in oblikovanju storitev: Ta ključni element bibliopedagoškega dela je predviden tudi v *Smernicah za knjižnične storitve za mladostnike* (Quiñones idr., 2022), ki splošnim knjižnicam narekujejo, naj storitve za mlade oblikujejo v sodelovanju s predstavniki ciljne skupine. Kot pravi Ramonda (2015), se bibliopedagoško delo v prvi vrsti gradi na odnosu med strokovnimi delavci in mladimi uporabniki knjižnice. Je vsakodnevna praksa, ki od knjižničarjev terja veliko zavzetosti, saj

delo z mladimi lahko prinaša veliko napetosti, odgovornosti in ves čas zahteva visoko koncentracijo. Temeljiti mora na načelih edukativnosti, participacije, krepitev moči, varnih medsebojnih razmerjih in navsezadnje na neformalnosti (Kobolt, 2008).

Ornstein in Reid (2022) opozarjata na to, da je potrebno na mladostnike gledati kot strokovnjake lastnih misli, vedenja, preferenc in potreb. Pri oblikovanju knjižničnih storitev zanje je torej pomembno stopiti v neposredni stik z njimi, jih veliko spraševati in jim prisluhovati. Knjižničarji morajo z mladostniki ravnati spoštljivo, jih sprejemati in biti pripravljeni upoštevati njihovo izbiro, četudi je ta drugačna, kot jo knjižnica običajno ponuja. »Zelo pomembno je, da se mlade vključuje v vse faze razvoja knjižničnih storitev, od načrtovanja in realizacije do vrednotenja. Na ta način postanejo knjižnice prostor, kjer lahko mladi uresničujejo svoje pravice in potrebe, ki so edinstvene« (Čvan, 2022, str. 10).

Ko že omenjamo knjižnico kot prostor za uresničevanje lastnih potreb ter interesov, avtorica Agosto (2016) ob tem izpostavi še dodaten vidik.

4) Osredotočenost na knjižnico kot fizični prostor: S tem želi povedati, da morajo splošne knjižnice mladostnikom nuditi varen, nekomercialen prostor za individualno in interaktivno izobraževanje, ustvarjanje ter povezovanje v skupnosti.

Cockett (1998, v Ornstein in Reid, 2022) poudarja, da mladih oseb ne smemo vabiti v knjižnico, ki arhitekturno ni primerno pripravljena nanje. To namreč prinaša zgolj negativne posledice, tako za mladostnike kot druge obiskovalce, ki najstnike največkrat doživljajo kot motečo skupino uporabnikov splošnih knjižnic zaradi povsem naravno mladostniškega vedenja (glasnejše pogovarjanje, nemirno sedenje, druženje v večjih skupina, ipd.).

Prav zaradi tega dandanes splošne knjižnice svojim mladim uporabnikom skušajo zagotoviti prostor, ki je namenjen izključno njihovi uporabi. Pri tem velikost prostora ni toliko pomembna, kot je samo ustvarjanje sproščujoče in domače klime znotraj le-tega. Ustvarjanje prostora, kjer se vsak počuti dobrodošel, pri mladostnikih povečuje občutek lastništva in pripadnosti. Šele potem, ko se mladi uporabniki v okviru splošnih knjižnic počutijo varne in sprejete, pa lahko znotraj teh tudi zadovoljujejo svoje potrebe in dosegajo raznorazne cilje.

5) Spodbujanje učnih ciljev in pismenosti onkraj branja: Pomoč mladostnikom pri usvajanju osnovne pismenosti (branja in pisanja) je sicer pomembna naloga splošnih knjižnic, a še zdaleč ne edina storitev, ki jo knjižnice nudijo tej starostni skupini uporabnikov. Agosto (2016) trdi, da morajo knjižnične storitve mladostnikom zagotavljati priložnost za krepitev in razvijanje raznoraznih veščin. V okviru splošnih knjižnic zato postaja vse popularnejše zaposlovanje osebja z raznolikim strokovnim ozadjem, ki lahko mlade uporabnike opremi z različnimi znanji in kompetencami za zadovoljevanje svojih potreb po izobraževanju, raziskovanju, kulturi in razvedrilu.

Ključnega pomena je, da bibliopedagoško delo opravljajo tisti, ki resnično uživajo v delu z mlado populacijo in so sposobni z mladostniki vzpostavljati pristne odnose ter ceniti njihovo različnost (Howard, 2011). Potrebno se je zavedati, da lahko osebje knjižnice mladim v stiski zagotavlja tudi neke vrste podporni sistem. Kot ugotavlja Phillips (2015), knjižničarji in knjižničarke namreč nimamo »nadzorne« funkcije učiteljev in staršev, brez te očitne avtoritarne prisotnosti pa se mladostniki ob nas navadno počutijo bolj sproščeno in lažje izrazijo svoje strahove, dvome, frustracije.

Čeprav kot knjižničarji lahko predstavljamo pomemben podporni sistem mladostnikom, te na poti v odraslost najbolj celostno podpiramo v sodelovanju z drugimi institucijami, ki zasedajo pomembno mesto v njihovem vsakdanjem življenju (šole, interesne dejavnosti, mladinski centri ipd.). Pomembnost medsebojnega povezovanja splošnih knjižnic z zunanjimi organizacijami kot zadnji trend sodobnega bibliopedagoškega dela izpostavi tudi avtorica Agosto (2016).

6) Sodelovanje z zunanjimi organizacijami v namen povečanja učinkovitosti storitev za mladostnike: »Kakovost knjižničnih storitev za mladostnike zahteva dobro povezanost z ostalimi strokovnimi ali prostovoljnimi institucijami v lokalnem okolju« (Quiñones idr., 2022, str. 6). Medsebojno povezovanje in sodelovanje s šolami ter zunanjimi izvajalci/strokovnjaki je vedno dobrodošlo, saj povečuje kakovost in učinkovitost storitev za mlade. Poleg tega sodelovanje izven knjižničnih prostorov splošnim knjižnicam pomaga doseči širše občinstvo, torej tudi tiste mladostnike, ki knjižničnih storitev navadno ne uporabljajo.

2.3.1 Primeri dobre prakse

V zaključku teoretičnega dela predstavljamo nekaj dobrih praks bibliopedagoškega dela z mladostniki na konkretnih primerih storitev, ki jih za to starostno skupino ponujajo splošne knjižnice po svetu. Nekaj zanimivih primerov je navedenih v *Smernicah za knjižnične storitve za mladostnike* (Quiñones idr., 2022, str. 9–11):

- Sosedji s Hrvaške so na Reki že leta 2001 pričeli s projektom »**Najstniki za najstnike/Mladi za mlade**« (Teens for teens/Young for young), kjer v obliki niza koordiniranih delavnic mladi člani knjižnice za svoje sovrstnike vodijo raznorazne bralno-literarne aktivnosti. Med drugim so mladostniki v starosti od 14 do 19 let organizirali bralni krožek, v sklopu katerega vsak mesec določijo knjigo, ki jo bodo skupaj prebrali in se o njej pogovarjali. Člani projekta »Najstniki za najstnike/Mladi za mlade« prav tako redno urejajo oglasno desko v splošni knjižnici, kjer predstavljajo novosti o srečanjih ter objavljajo priporočila za branje kakovostne literature.
- Mladostniki v Zadru imajo na podoben način znotraj splošne knjižnice priložnost predstaviti svoje ustvarjalne veščine v okviru programa »**Svaštarnica**«. To je mesečni program, ki temelji na konceptu »odprtega mikrofona« (ang. open mike), kjer knjižničarji najstnike spodbujajo, da pred svojimi vrstniki izvedejo kreativni nastop. Mladostniki lahko svoje sposobnosti predstavijo na različnih področjih, kot so petje, ples, igranje, umetnost, moda in kreativno pisanje. Nove generacije najstnikov k temu dodajajo še druge oblike zabavnih prireditev, kot so kvizi, pantomima in ostale tekmovalne igre. Čeprav je osnovni namen programa krepitev samozavesti in zabava vključenih, knjižničarji kot koordinatorji programa vanj vključujejo tudi literarne vsebine za mladostnike in tako promovirajo branje v sproščenem in prijaznem okolju.
- V okviru splošne knjižnice v Aalborgu na Danskem skrbijo za aktivno preživljanje prostega časa mladostnikov tako, da se v prostorih knjižnice vsak dan v tednu sestane drugi **mladinski krožek**. Ponedeljek je namenjen igranju z igralnimi konzolami (PlayStation, Nintendo switch,...), ob torkih se sestajajo ljubitelji mange in stripov, sreda je namenjena opravljanju domačih nalog, četrtek pa predstavlja dan za bralni krožek, kjer se mladostniki pogovarjajo o različnih knjigah in poeziji.
- Danske knjižnice so z Ministrstvom za kulturo prav tako sklenile dogovor za okrepitev knjižničnih storitev za mladostnike, ki prihajajo iz drugih etničnih okolij. Z dodatnimi

finančnimi sredstvi so omogočili ustanovitev in razvoj programov »**Homework Cafes**«, namenjenim pomoči dvojezičnim učencem pri opravljanju domačih nalog. Med prostovoljnimi inštruktorji je veliko starostnikov in študentov iz lokalnega okolja, ki mladostnikom pomagajo izboljševati jezikovne veščine in učni uspeh.

- Knjižnica Queens v New Yorku izvaja program »**Tech Buddies**«, v sklopu katerega se najstniki srečujejo s starejšimi odraslimi, ki bi radi izboljšali svoje znanje na področju tehnologije. Program predstavlja odličen primer medgeneracijskega povezovanja, kjer se mladostniki lahko preizkusijo v vlogi strokovnjakov ter delijo svoje znanje o uporabi raznih digitalnih medijev s starostniki lokalne skupnosti. Čeprav se program osredotoča predvsem na zabavne vidike tehnologije, kot so videi, podcasti in video igre, mladostnike ob tem poučuje tudi o raznih pasteh in varnosti na spletu ter na ta način krepi njihovo informacijsko pismenost.

Kot zadnje bi izpostavili še španski model knjižnic, za katere Blanes (2005) pravi, da na raznovrstne potrebe in interese današnjih mladostnikov odgovarjajo prek tako imenovanih »interesnih središč«. Gre za **tematske zbirke**, ki ponujajo specifične vsebine v sklopu območnih knjižnic (npr. zbirka s cirkuško vsebino, obsežna zbirka stripov, zbirka urbane glasbe, zbirka o filmih in filmski industriji, zbirka družabnih/video iger, ki si jih lahko tudi izposodiš ipd.). Avtor ugotavlja, da so v Barceloni materialno in vsebinsko privlačne zbirke postale ključni element pri privabljanju mladih k obiskovanju knjižnic in ponovnem navdihovanju letih k branju. Predstavljajo namreč »povezovalni most« med vseprisotno kulturo podobe sodobne družbe (elektronskimi/vizualnimi mediji kot so kino, televizija in video igrice) in kulturo pisane besede (klasičnimi tiskanimi mediji)« (Blanes, 2005, str. 9).

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 METODOLOGIJA

Opravljen raziskava temelji na kvantitativnem raziskovalnem pristopu. Izvedena je bila med julijem in septembrom 2023 s pomočjo metode anketnega vprašalnika. Mladostniki so imeli možnost anketni vprašalnik reševati na dva načina – v tiskani obliki med obiskom knjižnice Piran in Lucija ali preko spleta. Spletna različica anketnega vprašalnika je bila oblikovana v

aplikaciji lka¹. Povezavo do te smo objavili na spletni strani knjižnice, na njenih socialnih omrežjih, poslana je bila tudi vsem članom, prijavljenim na prejemanje splošnih obvestil Mestne knjižnice Piran.

Uporabljeni anketni vprašalnik poleg začetnih demografskih vprašanj (spol, starost, članstvo v Mestni knjižnici Piran) zajema 3 sklope vprašanj. Prvi sklop je sestavljen iz 8 vprašanj zaprtega tipa z možnostjo izbire enega ali več odgovorov. Nanaša se na odnos mladostnikov do branja in do splošnih knjižnic. Drugi sklop je namenjen ocenjevanju zadovoljstva s storitvami, zbirko in osebjem Mestne knjižnice Piran s pomočjo 5 stopenjske Likertove lestvice (1 = »sploh ne drži«, 2 = »ne drži«, 3 = »delno drži«, 4 = »drži«, 5 = »povsem drži«). Zajema 9 postavk. Zadnji sklop predstavlja 5 vprašanj odprtega tipa z možnostjo podaje lastnega mnenja o predlogih za izboljšanje različnih segmentov knjižnice. Anketni vprašalnik se zaključi z vprašanjem zaprtega tipa, ki mladostnike sprašuje po dogodkih, ki bi se jih udeležili v okviru Mestne knjižnice Piran. Vprašanje ponuja možnost več odgovorov.

3.1.1 Vzorec

Vzorec raziskave je namenski. Vključuje tako priložnostne obiskovalce (uporabnike) kot člane Mestne knjižnice Piran, ki sodijo v starostno skupino otrok med 12 in 18 let. Za namen večje veljavnosti in zanesljivosti rezultatov je bilo načrtovano v vzorec raziskave zajeti najmanj 100 mladostnikov. Anketni vprašalnik je na koncu ustrezno izpolnilo 65 mladostnikov, 18 v klasični (tiskani) obliki in 47 preko spleta.

Med anketiranci prevladuje ženski spol (68 %) pred moškim spolom (29 %). 3 % vzorca predstavljajo mladostniki, ki se ne opredeljujejo kot ženska ali moški (možnost »drugo«). Starostno povprečje vzorca je 14,9 let. Anketiranci so v veliki večini člani/ce Mestne knjižnice Piran (85 %), ki so v knjižnico vpisani in imajo veljavno izkaznico za izposajo gradiva. 15 % vzorca predstavljajo uporabniki in uporabnice, ki zgolj občasno zahajajo v enega izmed oddelkov Mestne knjižnice Piran ter priložnostno uporabljajo ponujene storitve.

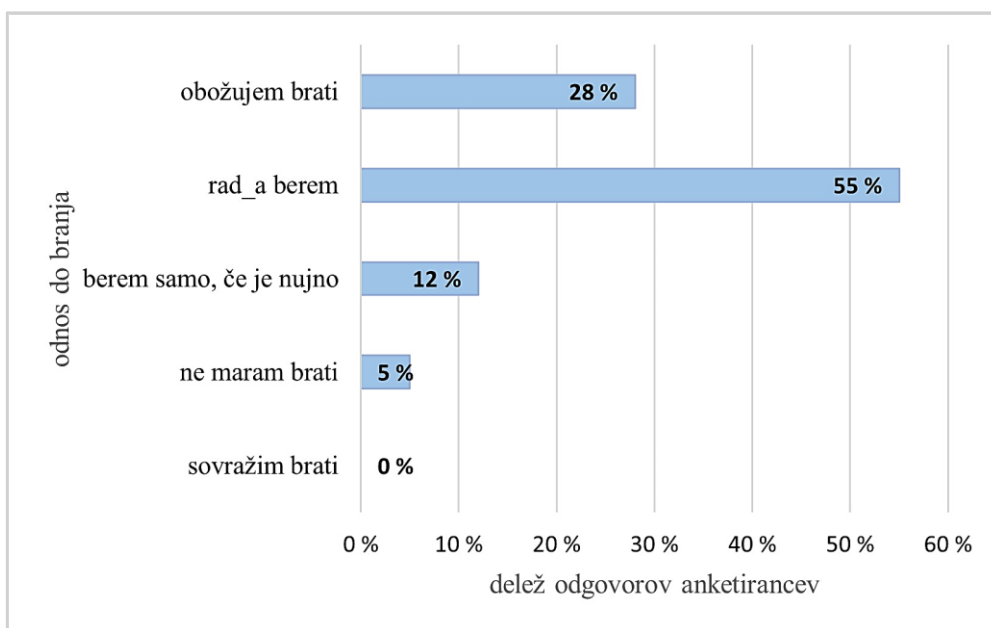
¹ Dostopno na: <https://www.lka.si/>

3.1.2 Obdelava podatkov

Pridobljeni podatki iz tiskanih anket so bili sprva vneseni v spletno aplikacijo Ika, s pomočjo katere je bila nato narejena statistična analiza vseh ustrezno izpolnjenih vprašalnikov. Podatke je bilo potrebno analizirati tako kvantitativno kot kvalitativno. Rezultati, pridobljeni s pomočjo zaprtih vprašanj ter 5 stopenjske Likertove lestvice, so obdelani kvantitativno in so prikazani v obliki grafov. Rezultati odprtih vprašanj so obdelani kvalitativno, z metodo primerjalne analize. Predstavljeni so v poglavju 3.2.1 (»Predlogi o izboljšavah«) in vključujejo zgolj pomensko bogate odgovore. Glede na specifično okolje, v katerem živimo, in načinov vzorčenja, pridobljenih rezultatov ne bo moč širše posplošiti. Sklepanje na osnovi rezultatov vzorca na celotno ciljno populacijo ankete bo opravljeno z določeno mero tveganja.

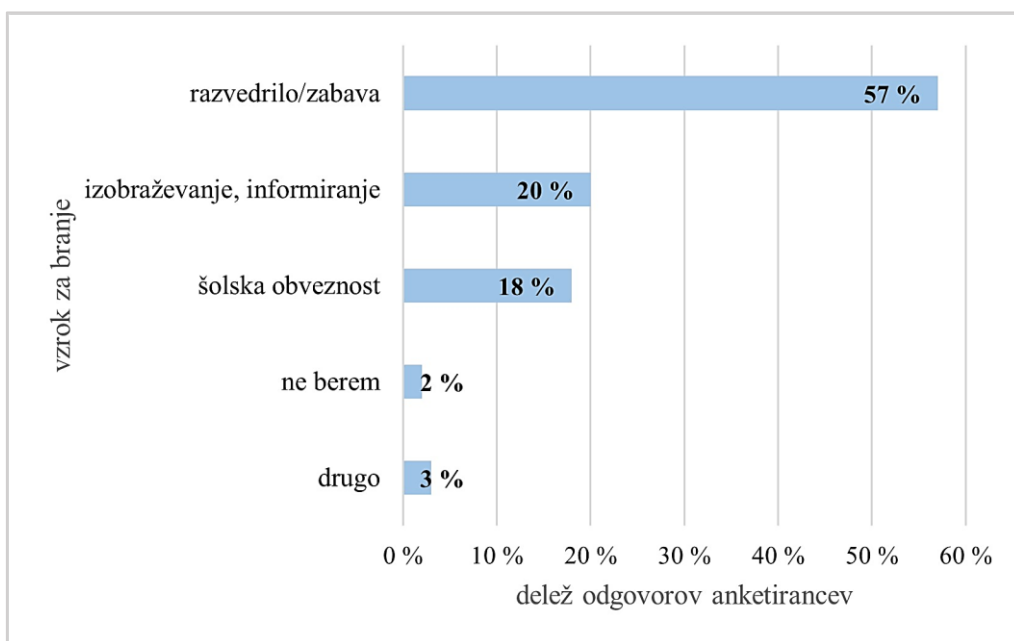
3.2 PRIKAZ IN RAZLAGA REZULTATOV

V prvem sklopu anketnega vprašalnika smo podrobneje raziskovali bralne navade mladostnikov in mladostnic, ki so uporabniki/ce naših storitev. Na vprašanje »**Kakšen je tvoj odnos do branja?**« (Slika 1) je več kot polovica anketirancev odgovorila, da rada bere (55 %). Kar 28 % mladostnikov je odgovorilo, da obožuje branje, temu pa sledijo tisti, ki berejo samo, če jih k branju silijo šolske obveznosti, kot so domača branja in bralna značka (12 %), ter tisti, ki ne marajo brati (5 %). Noben od anketirancev ni izbral možnosti »sovražim brati«. Glede na pridobljene rezultate bi ocenili, da je odnos mladostnikov do branja v veliki večini pozitiven, verjamemo pa, da bi raziskava, ki bi v vzorcu vključevala tudi neuporabnike knjižnice, med mlado populacijo prikazala nekoliko več odpora do branja.

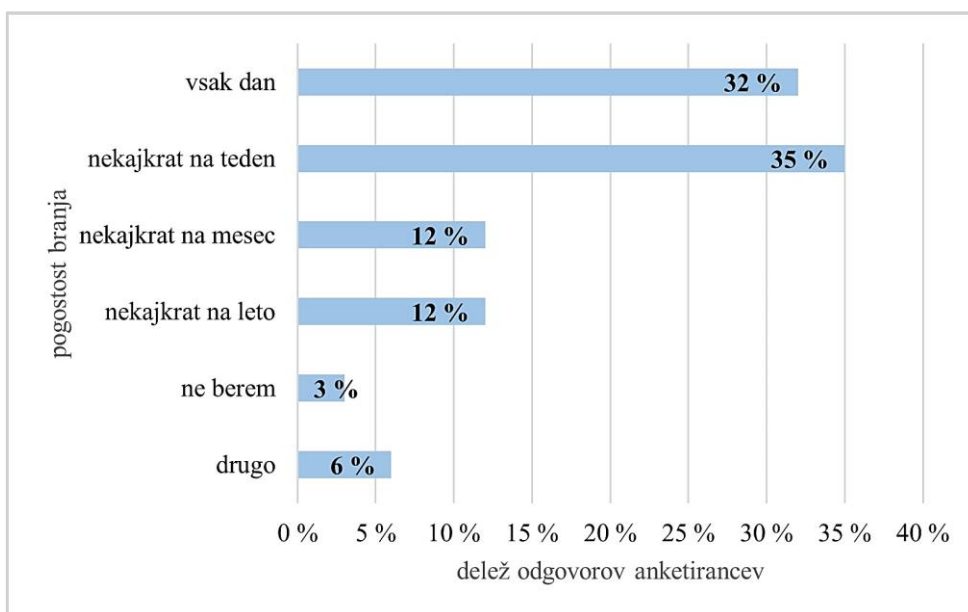
Slika 1: Kakšen je tvoj odnos do branja?

Sledilo je vprašanje »**Kateri je tvoj najpogostejši vzrok za branje?**«, na podlagi katerega je razvidno (Slika 2), da največ mladostnikov po literaturi posega zaradi razvedrila (57 %). 20 % anketirancev bere v namen izobraževanja ali informiranja, 18 % zaradi šolskih obveznosti, najmanjše število anketirancev pa odgovarja, da sploh ne bere (2 %). Med mladostniki, ki so bili vključeni v raziskavo, jih je 3 % izbralo možnost »drugo«. Ti izpostavljajo predvsem branje kot »zbijanje dolgčasa«. Ena oseba bere zato, da odmisli vsakdanji stres. Glede na prikazane rezultate ugotavljamo, da je med mladimi uporabniki Mestne knjižnice Piran največ takih, ki berejo iz lastnega interesa, kar je v nasprotju z raziskavo avtorja Grilc (2017), ki ugotavlja, da velika večina slovenskih mladostnikov postavlja branje za potrebe šolanja pred branjem iz lastnih interesov.

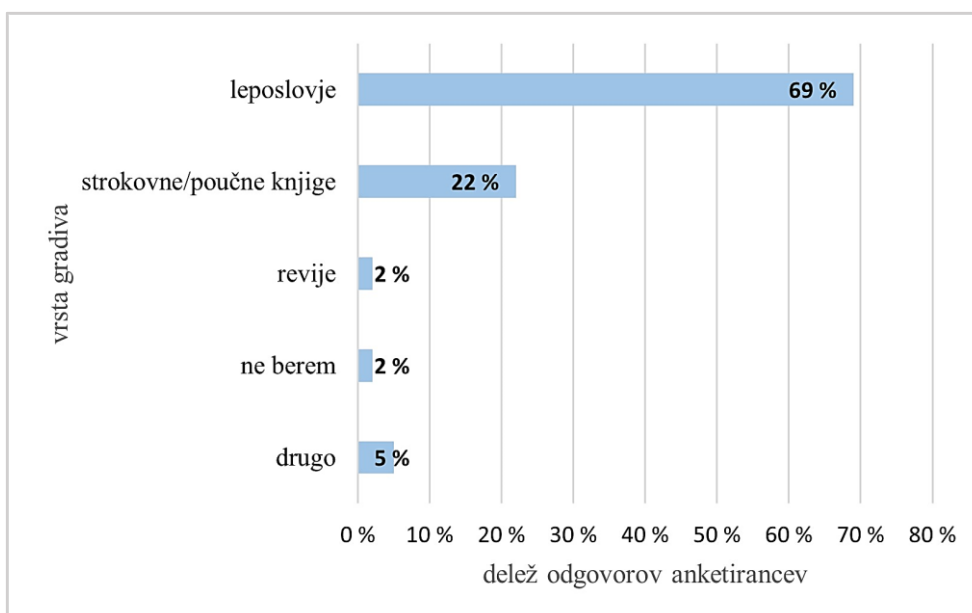
Slika 2: Kateri je tvoj najpogostejši vzrok za branje?

S tretjim vprašanjem smo želeli preveriti pogostost bralne aktivnosti med izbrano ciljno populacijo. Iz rezultatov (Slika 3) gre razbrati, da največ anketiranih mladostnikov in mladostnic bere vsaj enkrat na teden (34 %), sledijo jim tisti, ki berejo vsak dan (32 %). 12 % odgovorov na vprašanje »**Kako pogosto bereš?**« predstavljajo tako tisti mladi uporabniki in uporabnice, ki berejo vsaj enkrat na mesec, kot tisti, ki berejo nekajkrat na leto. 3 % mladih odgovarja, da ne berejo, 6 % pa je takih, ki so izbrali možnost »drugo«. Slednji izpostavljajo, da težko določijo, kako pogosto berejo, saj je to velikokrat odvisno od njihovega počutja. V nekem obdobju lahko tako berejo zelo pogosto, tudi vsak dan, spet drugič pa daljše obdobje ne preberejo ničesar.

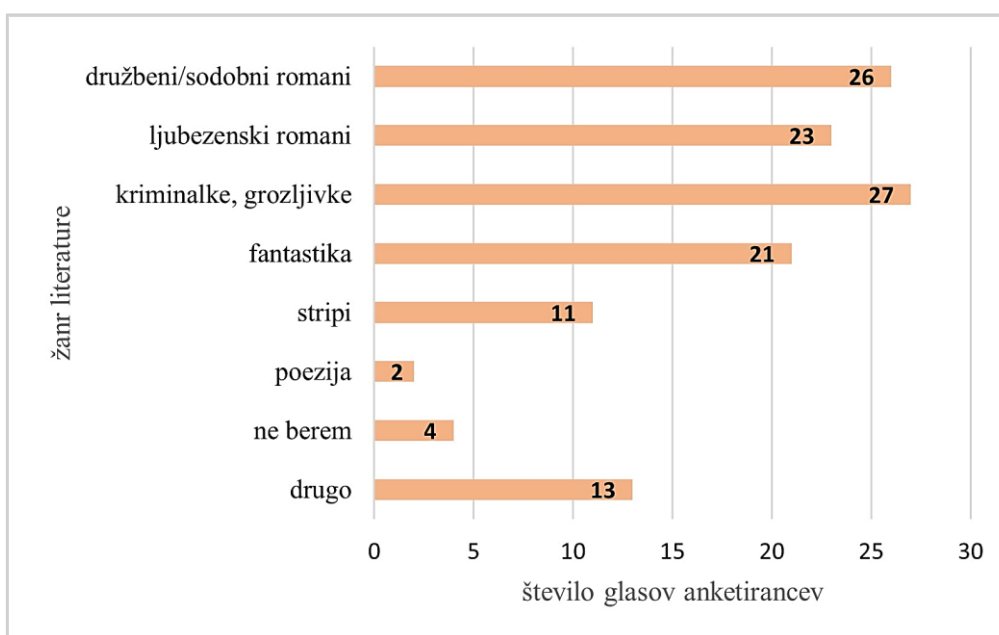
Slika 3: Kako pogosto bereš?

Anketiranci za branje najpogosteje posegajo po leposlovju (69 %), kar prikazujejo rezultati na vprašanje »**Katero vrsto gradiva najpogosteje bereš?**« (Slika 4). Poleg leposlovja mladostniki in mladostnice največkrat berejo še strokovne oz. poučne knjige (22 %). Revije predstavljajo le 2 % najpogosteje branega gradiva med mladimi uporabniki. Ostali anketiranci so izbrali bodisi možnost »ne berem« (2 %) ali »drugo« (5 %).

Slika 4: Katero vrsto gradiva najpogosteje bereš?

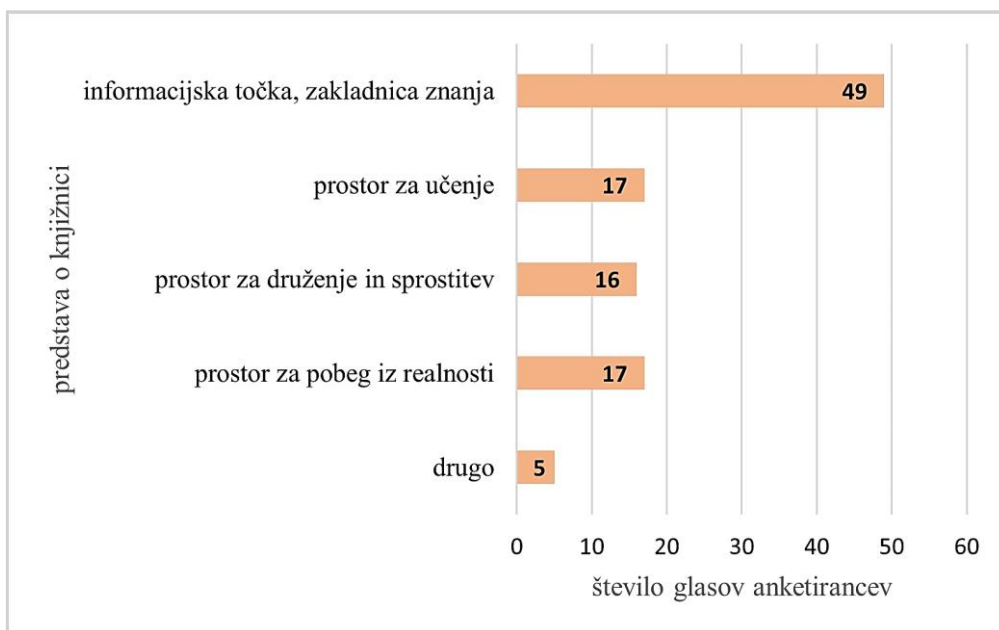
Med preučevanjem bralnih navad naših mladih uporabnikov nas ni zanimalo zgolj, katero vrsto gradiva najpogosteje berejo, pač pa predvsem to, katero zvrst oz. žanr gradiva najraje berejo, zato da lahko glede na njihove interese kasneje posodobimo trenutno mladinsko zbirko. Pri vprašanju »**Katere zvrsti/žanre gradiva najraje bereš?**« so imeli možnost izbire več odgovorov. Iz rezultatov (Slika 5) je razvidno, da so med mladostniki in mladostnicami Mestne knjižnice Piran najbolj priljubljene kriminalke in grozljivke. Te je izbralo kar 27 anketirancev. Takoj za temi se vrstijo družbeni oz. sodobni romani, za katere se je odločilo 26 anketirancev. V nadaljevanju si od bolj priljubljenega k manj priljubljenemu žanru sledijo še ljubezenski romani (23 glasov), fantastika (21 glasov), stripi (11 glasov) in poezija, ki je prejela zgolj 2 glasova. 4 anketiranci so se odločili za možnost »ne berem«, 13 pa je v sklopu možnosti »drugo« izpostavilo še dodatne zvrsti gradiva, ki jih najraje prebirajo. Med drugimi so bili to vojni romani, biografije, klasična literatura, največkrat pa pustolovski romani.

Slika 5: Katere zvrsti/žanre gradiva najraje bereš?

Sledilo je nekaj vprašanj, s katerimi smo preverjali, kakšen je odnos izbrane ciljne populacije do Mestne knjižnice Piran. Pri tem se je prvo vprašanje glasilo: »**Kaj ti predstavlja knjižnica?**«. Tudi tu so mladostniki in mladostnice imele možnost izbire več odgovorov. Rezultati anketirancev (Slika 6) so pokazali, da mladina na knjižnico največkrat gleda kot na informacijsko točko ali zakladnico znanja (kar 49 glasov). Za 17 mladostnikov in mladostnic knjižnica predstavlja prostor za učenje in prostor za pobeg iz realnosti, 16 jih v njej vidi

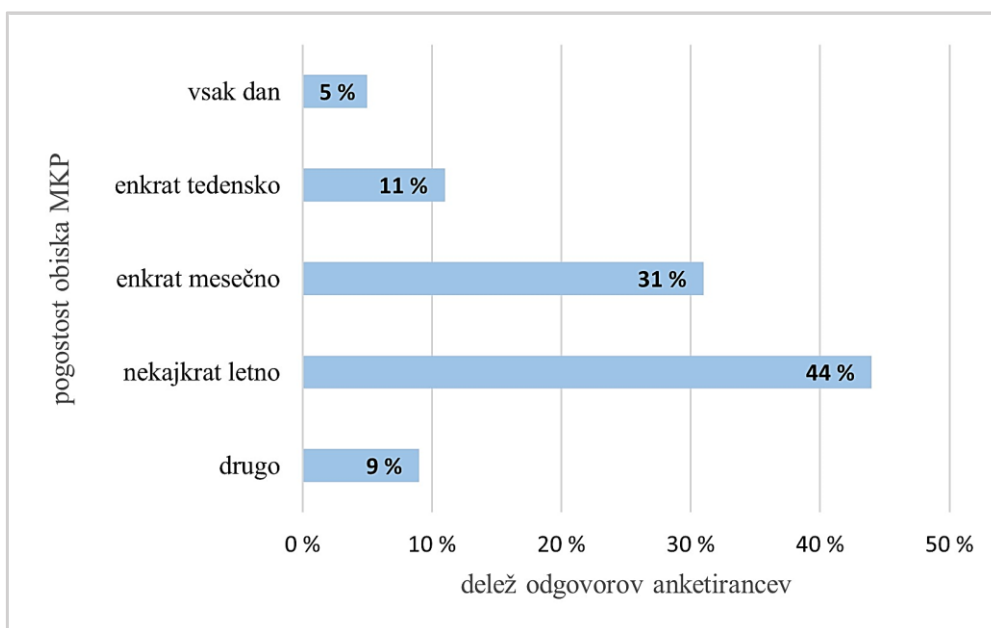
priložnost za druženje s prijatelji, 5 anketirancev pa svoje predstave o knjižnici izpostavi v možnosti »drugo«. Tukaj gre večinoma za dokaj klasično predstavo knjižnice kot prostora za izposajo knjig. Ena mlada oseba se pri tem vprašanju ni znala opredeliti.

Slika 6: Kaj ti predstavlja knjižnica?

Iz rezultatov na vprašanje »**Kako pogosto obiskuješ Mestno knjižnico Piran?**« (Slika 7) je razvidno, da kar 44 % naših mladih uporabnikov knjižnico najpogosteje obiskuje zgolj nekajkrat letno. 31 % anketirancev knjižnico (bodisi oddelek Piran bodisi oddelek Lucija) obiskuje enkrat mesečno, 11 % enkrat tedensko in samo 5 % mladostnikov in mladostnic knjižnico obiskuje vsak dan, kar seveda ni najbolj vzpodbuden podatek. Glede na ugotovljeni pozitivni odnos do branja pri večini anketirancev (glej Sliko 1) in visok delež tistih, ki berejo večkrat na teden ali celo vsak dan (glej Sliko 3), je obisk naše knjižnice med mladimi predstavniki raziskovalnega vzorca razmeroma slab.

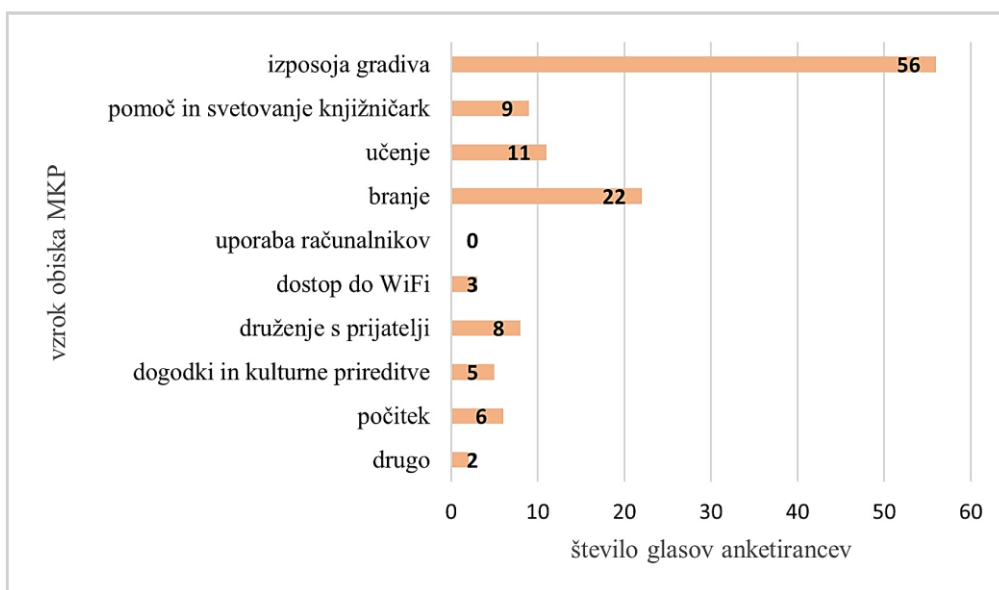
Pri mladostnicah in mladostnikih, ki so izbrali možnost »drugo« (9 %), prevladuje odgovor, da knjižnico obiskujejo pogosto, a zgolj takrat, ko so v Piranu/Luciji. Kar nekaj mladih uporabnikov Mestne knjižnice Piran je namreč iz drugih koncev Slovenije, so pa pogosti obiskovalci naše knjižnice med poletnimi počitnicami (v času, ko je bila izvedena tudi naša raziskava), ko pridejo z družino ali prijatelji za dalj časa na morje.

Slika 7: Kako pogosto obiskuješ Mestno knjižnico Piran?

Tako kot je to ugotovila avtorica Marincelj (2018) v okviru Knjižnice Kočevje, tudi za naše mladostnike in mladostnice velja, da še vedno uporabljajo predvsem tradicionalne storitve knjižnice. Pri vprašanju »**Zakaj obiskuješ Mestno knjižnico Piran?**« so imeli na voljo izbiro več možnih odgovorov. Pridobljeni rezultati (Slika 8) so pokazali, da največ anketirancev (56) Mestno knjižnico Piran obiskuje zaradi izposoje gradiva. 22 mladostnikov in mladostnic je kot razlog za obisk knjižnice navedlo branje, 11 učenje. 9 anketirancev zahaja v knjižnico, ker potrebuje pomoč in svetovanje osebja knjižnice, 8 mladostnikov in mladostnic se v prostorih knjižnice družijo s prijatelji, 6 pod razloge za obisk navaja počitek. 5 mladostnikov in mladostnic v okviru Mestne knjižnice Piran obiskuje dogodke in kulturne prireditve, 3 anketiranci knjižnico obiskujejo zaradi dostopa do brezžičnega interneta, pod možnost »drugo« pa dve osebi izpostavljata, da sploh ne obiskujeta Mestne knjižnice Piran.

Zanimiv se nam zdi podatek, da niti eden izmed mladostnikov in mladostnic, ki so sodelovali v raziskavi, v knjižnico ne zahaja zaradi uporabe računalnikov. Sklepamo, da je temu tako, ker ima dandanes skoraj vsako gospodinjstvo doma osebni računalnik, do katerega mladostniki enostavno dostopajo. Prav tako so pri današnji mladini veliko bolj popularni mobilni telefoni od računalnikov. Slednje mladina uporablja predvsem v študijske namene.

Slika 8: Zakaj obiskuješ Mestno knjižnico Piran?

Drugi sklop anketnega vprašalnika nam je omogočil vpogled v **zadovoljstvo s storitvami, zbirko in osebjem Mestne knjižnice Piran** pri izbrani ciljni skupini uporabnikov. Anketiranci so na podlagi 5-stopenjske Likertove lestvice ocenjevali naslednje trditve:

Trditev 1: Mestna knjižnica Piran prireja aktivnosti/dejavnosti, ki me zanimajo.

Trditev 2: V prostorih Mestne knjižnice Piran se lahko nemoteno učim in berem.

Trditev 3: Mestna knjižnica Piran je dovolj opremljena s sodobno tehnologijo.

Trditev 4: Mestna knjižnica Piran ponuja pestro izbiro gradiva za mladino.

Trditev 5: Mestna knjižnica Piran ponuja gradivo, ki ga potrebujem za šolske/študijske namene.

Trditev 6: Postavitev gradiva na mladinskem oddelku je smiselna in pregledna.

Trditev 7: Osebe Mestne knjižnice Piran je prijazno in mi je vedno pripravljeno pomagati.

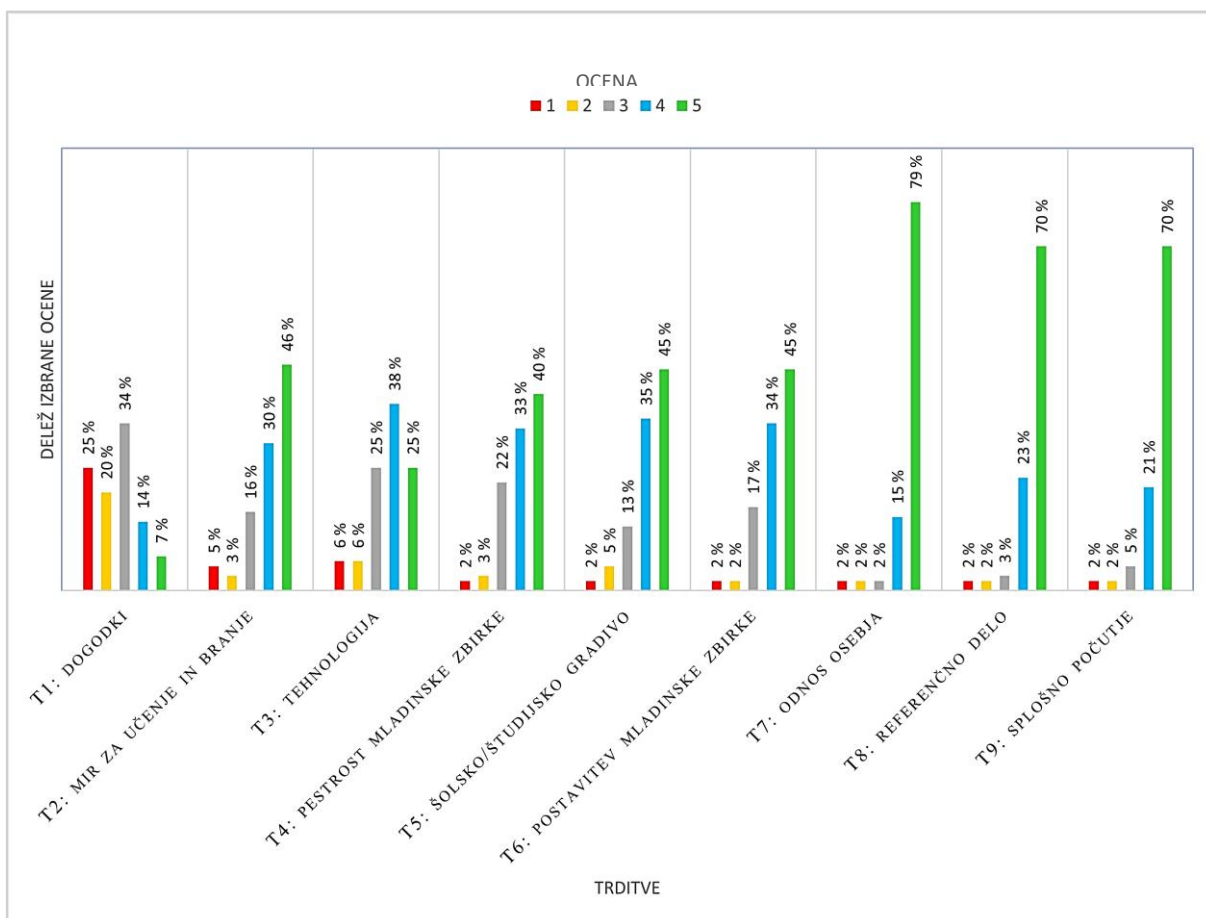
Trditev 8: Osebe Mestne knjižnice Piran mi zna ustrezno svetovati pri iskanju literature.

Trditev 9: Znotraj Mestne knjižnice Piran se počutim dobro.

Na podlagi pridobljenih rezultatov (Slika 9) lahko trdimo, da imajo mladostniki in mladostnice na splošno pozitivno mnenje o Mestni knjižnici Piran. Za veliko večino teh namreč »drži« (21 %) ali »povsem drži« (70 %), da se znotraj naše knjižnice počutijo dobro. Najbolje ocenjujejo osebe knjižnice, tako glede odnosa do uporabnikov, kjer za 79 % anketirancev »povsem drži«, da so zaposleni prijazni in vedno pripravljeno pomagati kot glede njihove strokovnosti, kjer se

70 % mladostnikov in mladostnic povsem strinja, da jim osebje knjižnice zna ustrezno svetovati pri iskanju literature. Postavke o postavitvi in obsegu mladinske zbirke so prav tako visoko ocenjene. Mladi uporabniki in uporabnice, ki menijo, da ureditev gradiva ni dovolj pregledna ali ponudba gradiva ni dovolj pestra (ocena 1 = »sploh ne drži« ali 2 = »ne drži«) predstavljajo skupaj manj kot 10 % odgovorov. Ostali so glede na svoje ocene s trenutno mladinsko zbirko predvsem zadovoljni.

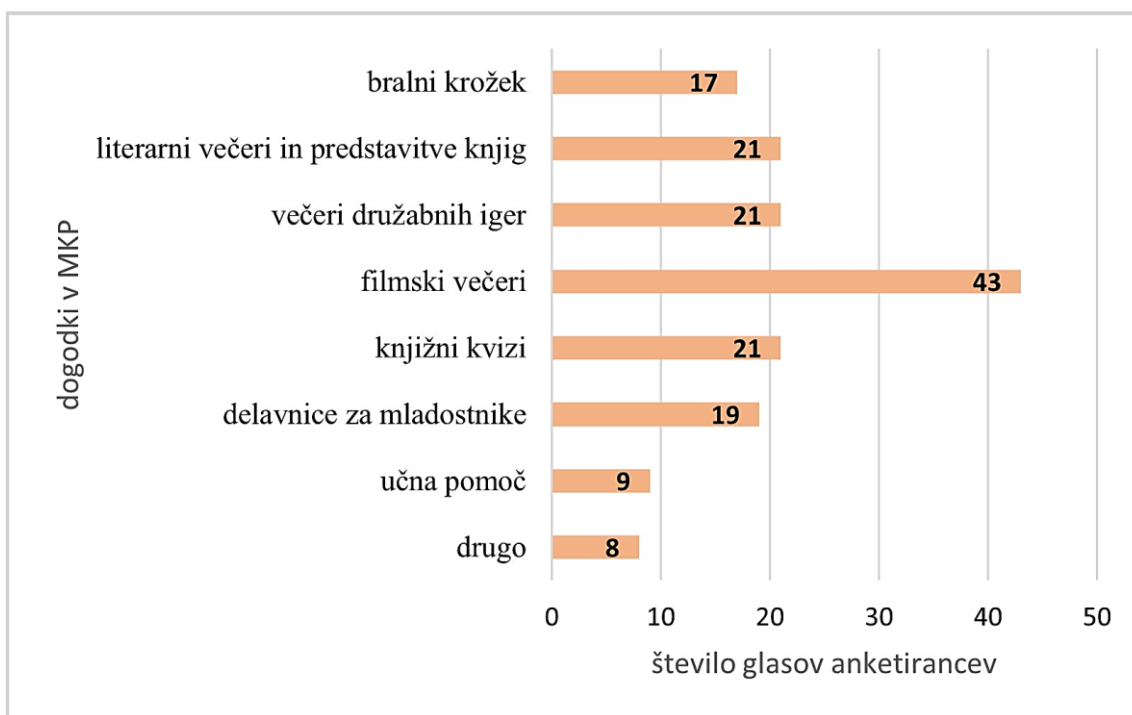
Iz rezultatov ocen mladih uporabnikov in uporabnic Mestne knjižnice Piran je razvidno (Slika 9), da v okviru naše knjižnice najbolj pogrešajo dogodke za svojo starostno skupino. Večina anketirancev prvo trditev »Mestna knjižnica Piran prireja aktivnosti/dejavnosti, ki me zanimajo.« ocenjuje z delno drži (34 %), zaskrbljujoč delež pa s »sploh ne drži« (25 %). Skupaj je le 21 % anketirancev zadovoljenih s prirejenimi aktivnostmi/dejavnostmi za mlade (vsota odgovorov »drži« in »povsem drži«).

Slika 9: Ocena zadovoljstva s storitvami, zbirko in osebjem Mestne knjižnice Piran

Ker se strokovni delavci Mestne knjižnice Piran že nekaj časa zavedamo zgoraj opisane problematike pomanjkanja dodatnih aktivnosti/dejavnosti za mlade uporabnike v okviru naše knjižnice in imamo v načrtu organizirati nove storitve za to starostno skupino, smo v sklopu naše raziskave poskusili ugotoviti tudi to, katere aktivnosti/dejavnosti bi bile za lokalne mladostnike in mladostnice najbolj zanimive. Zadnje vprašanje ankete se je zato glasilo **»Katerega od spodaj naštetih dogodkov bi se udeležil_a v prostorih Mestne knjižnice Piran?«**. Anketirancem je ponujalo možnost izbire več odgovorov.

Kot prikazujejo rezultati (Slika 10), bi se v prostorih Mestne knjižnice Piran največ anketirancev udeležilo filmskih večerov (43 glasov). Visoko udeležbo med mladimi uporabniki bi imeli tudi literarni večeri in predstavitve knjig, večeri družabnih iger ter knjižni kvizi, ki so vsi prejeli 21 glasov. 19 anketirancev bi se udeležilo raznoraznih delavnic za mladostnike, 17 pa jih je zainteresiranih za bralni krožek. Najmanj mladostnikov bi v okviru knjižnice obiskovalo učno pomoč (9 glasov). Za možnost »drugo« se je odločilo 8 anketirancev. Pri tem je bil izpostavljen še interes za pisateljski in dramski krožek. 5 mladih oseb se ne bi udeležilo nobenega izmed predlaganih dogodkov.

Slika 10: Katerih dogodkov bi se udeležil/a v prostorih Mestne knjižnice Piran?

3.2.1 Predlogi o izboljšavah

Kot je bilo ugotovljeno iz pregledane teorije, je nove storitve za mlade ključno oblikovati v sodelovanju s predstavniki ciljne skupine. V zadnjem sklopu anketnega vprašalnika so zato mladostniki in mladostnice imeli možnost podati svoje mnenje o predlogih za izboljšanje storitev naše knjižnice. V nadaljevanju predstavljamo pomensko bogate odgovore anketirancev na posamezno vprašanje, pri čemer podobnih odgovorov ne podvajamo.

Na vprašanje »**Kaj bi te pritegnilo k pogostejšemu branju knjig?**« so mladostniki in mladostnice odgovarjali: večja izbira knjig, predvsem v angleškem jeziku (večkrat izpostavljeno); bolj zanimive knjige; boljši slovenski in angleški prevodi knjig; več prostega časa in manjša obremenitev šole (večkrat izpostavljeno); več informacij o vsebini posamezne knjige; seznam dobrih knjig (večkrat izpostavljeno); »naj knjiga« tedna; hitrejši dostop do gradiva; oddelki, ki so organizirani tudi po žanrih (večkrat izpostavljeno); posebej izpostavljene knjige z zlato hruško; priredba skupnih bralnih ur; diskusije o prebranih knjigah (večkrat izpostavljeno); boljša promocija knjig.

Pri vprašanju »**Kaj bi te privabilo k rednejšemu obiskovanju splošnih knjižnic?**« so mladi uporabniki in uporabnice navedli naslednje: zanimivejši dogodki za mlade (večkrat izpostavljeno); srečanja za mlade; literarni večeri za mlade; gostovanje mladinskih piscev; predstavitev slovenskih avtorjev in njihovih del; avtomat s kavo; estetsko privlačni in urejeni prostori knjižnice; več udobnih koticov za branje; več letakov, ki promovirajo knjižnico; prijetno vzdušje; daljši čas obratovanja knjižnice (večkrat izpostavljeno); bližina knjižnice domu; skrajšani rok trajanja izposoje (na 1 teden); lažji dostop do gradiva (večkrat izpostavljeno). Anketiranci so tudi tu navedli željo po večji izbiri knjig v tujih jezikih, po pogovorih o prebranih knjigah ter zbirki, urejeni tudi po žanrih. Ena mlada oseba je iskreno zapisala, da jo k rednejšemu obiskovanju splošnih knjižnic »na žalost nič« ne more privabiti.

V/o Mestni knjižnici Piran je mladostnikom in mladostnicam najbolj všeč: mir in tišina (večkrat izpostavljeno); vzdrževanje reda; prijazno osebje (večkrat izpostavljeno); pester izbor gradiva; možnost uporabe storitev brez vstopnine; izoliran prostor za učenje v piranskem oddelku (večkrat izpostavljeno); lepo opremljeni prostori; voda; mizice ob oknih; kavči

(večkrat izpostavljeno); lepa stavba (piranski oddelek); sodobna tehnologija; majhnost, sproščenost in domačnost (lucijski oddelek); splošno vzdušje. Ena oseba je odgovorila, da ji v Mestni knjižnici Piran nič ni všeč, več pa je bilo takih, ki so napisali, da jim je všeč čisto vse.

V Mestni knjižnici Piran mladostniki in mladostnice najbolj pogrešajo: boljšo zalogo z gradivom (večkrat izpostavljeno); bolj logičen raspored knjig; izložbo najnovejših knjig; več ločenih koticov za branje (večkrat izpostavljeno); bolj udobne stole (večkrat izpostavljeno); več kavčev in daljši delavnik. Vsaj tretjina anketirancev je zapisala, da ne pogreša ničesar.

Pri ponudbi mladinskega gradiva Mestne knjižnice Piran mladi uporabniki in uporabnice navajajo, da pogrešajo: knjige v angleškem jeziku (največkrat izpostavljeno); tuje bestselerje; stripe; življenjepise pomembnih oseb v današnjem času (kot primer navedena Elon Musk in Joe Biden); knjige z versko tematiko; pustolovske knjige (večkrat izpostavljeno); več knjig za učenje jezikov; več ljubezenskih romanov za najstnike; več poučnih knjig. 2 osebi navajata, da pogrešata več izvodov istih knjig, sicer pa je veliko takih, ki so s trenutno mladinsko zbirko povsem zadovoljni.

4 RAZPRAVA Z ZAKLJUČKI

Raziskava, opravljena v sklopu zaključne pisne naloge za bibliotekarski izpit, je služila poglobljenemu študiju mladih uporabnikov in uporabnic Mestne knjižnice Piran z namenom ugotavljanja njihovih interesov in potreb v okviru splošnih knjižnic.

Na podlagi rezultatov raziskave smo ugotovili, da imajo mladostniki in mladostnice v veliki večini pozitiven odnos do branja, saj je več kot polovica anketirancev odgovorila, da rada bere (55 %), kar 28 % mladostnikov pa je odgovorilo, da obožuje brati. Sovražnega odnosa do branja ni izpostavil nihče izmed anketirancev.

Našo prvo hipotezo, ki se glasi »Predpostavljamo, da mladim uporabnikom Mestne knjižnice Piran branje ne predstavlja pomembne prostočasne aktivnosti in to prakso povezujejo predvsem s šolskimi obveznostmi ter učenjem.«, lahko ovržemo. Rezultati so pokazali, da je med mladimi uporabniki in uporabnicami Mestne knjižnice Piran največ takih, ki berejo iz lastnega interesa,

za zabavo. V sklopu opravljene raziskave je zgolj 18 % anketirancev navedlo, da bere zaradi šolskih obveznosti, kot so domače branje in bralna značka. Anketiranci in anketiranke za branje najpogosteje posegajo po leposlovju (69 %), pri čemer najraje prebirajo kriminalke, grozljivke in družbene romane.

Medtem ko je avtorica Planko na podlagi svoje raziskave iz leta 2021 ugotovila, da kar 41,7 % slovenskih dijakov branju knjig tedensko sploh ne namenja svojega prostega časa, so rezultati naše raziskave pokazali veliko bolj vzpodbudno sliko. Mladi uporabniki in uporabnice Mestne knjižnice Piran največkrat berejo vsaj enkrat na teden (34 %), sledijo pa jim tisti, ki berejo vsak dan (32 %). Tako visok delež mladih, ki radi berejo in to počnejo zelo pogosto, gre pripisati dejstvu, da naša raziskava zajema zgolj tiste mladostnike in mladostnice, ki so bodisi uporabniki/ce bodisi člani/ce naše knjižnice. Verjamemo, da bi raziskava, ki bi v vzorec vključila tudi mlade neuporabnike/ce splošnih knjižnic, prikazala nekoliko drugačne rezultate ter več odpora do branja med mlado populacijo.

Glede na ugotovljen pozitiven odnos do branja pri večini anketirancev in visok delež tistih, ki berejo večkrat na teden ali celo vsak dan, je obisk naše knjižnice pri izbrani ciljni skupini nizek. Največ mladih uporabnikov Mestne knjižnice Piran namreč knjižnico obiše zgolj nekajkrat letno. Rezultati naše raziskave so skladni z ugotovitvami avtorice Howard (2011), ki opaža, da kljub splošnemu pozitivnemu odnosu mladostnikov do splošnih knjižnic ti niso pogosti obiskovalci le-teh.

Ornstein in Reid (2022) pišeta o tem, da mladostniki predstavljajo starostno skupino, kjer uporaba knjižnice ni strogo informativne narave. Knjižnico pojmujejo predvsem kot prostor za druženje z vrstniki ter prostor za neformalno zabavo in vključitev v zanimive dejavnosti. Iz rezultatov naše raziskave je razvidno, da med mladimi uporabniki in uporabnicami Mestne knjižnice Piran temu ni tako. Največ anketirancev knjižnico še zmeraj pojmuje kot informacijsko točko in zakladnico znanja, obiskuje pa jo predvsem zaradi izposoje gradiva. Tako kot je to ugotovila avtorica Marincelj (2018) v okviru Knjižnice Kočevje, tudi za naše mladostnike in mladostnice velja, da še vedno uporabljajo predvsem tradicionalne storitve knjižnice. Le 8 anketirancev od 65 je navedlo, da se v prostorih knjižnice družijo s prijatelji, še manj (5 anketirancev) pa jih v okviru Mestne knjižnice Piran obiskuje dogodke in kulturne

priredivte. Sklepamo, da je temu tako, ker v naši knjižnici nimamo prostora, ki bi bil namenjen izključno mladim uporabnikom in uporabnicam. Prav tako so vse storitve za mladostnike združene s storitvami za otroke, pri čemer pa je večina ponujenih dejavnosti in dogodkov namenjena najmlajšim uporabnikom. Storitve, ki bi bile oblikovane na podlagi interesov današnjih mladih, Mestna knjižnica Piran žal (še) ne ponuja.

To je razvidno tudi iz rezultatov, kjer so anketiranci ocenjevali svoje zadovoljstvo z Mestno knjižnico Piran. Medtem ko imajo mladostniki in mladostnice na splošno zelo pozitivno mnenje o naši knjižnici, v okviru le-te pogrešajo dogodke za svojo starostno skupino. Samo 7 % anketirancev je namreč trditev »Mestna knjižnica Piran prireja aktivnosti/dejavnosti, ki me zanimajo.« ocenilo s »povsem drži«, zaskrbljujoč delež pa meni, da to »ne drži« (20 %) ali »sploh ne drži« (25 %). Na tem mestu lahko torej potrdimo našo drugo hipotezo, ki se glasi »Predpostavljamo, da so mladostniki in mladostnice zadovoljni z osnovnimi storitvami Mestne knjižnice Piran (izposoja, referenčna služba, ipd.), pogrešajo pa dodatne dogodke in prireditve za svojo starostno skupino«.

Prav tako potrjujemo našo tretjo hipotezo »Predpostavljamo, da so mladostniki in mladostnice v večini zadovoljni s trenutno ponudbo gradiva na mladinskem oddelku.« Mladi uporabniki in uporabnice, ki menijo, da ureditev gradiva ni dovolj pregledna ali ponudba gradiva ni dovolj pestra (ocena 1 = »sploh ne drži« ali 2 = »ne drži«), predstavljajo skupaj manj kot 10 % odgovorov. Ostali so glede na svoje ocene s trenutno mladinsko zbirko povsem zadovoljni.

Anketiranci so v sklopu zadnjega vprašanja ankete med dogodki, ki bi se jih udeležili v prostorih naše knjižnice, pokazali največji interes za filmske večere, tako kot so bili zanje najbolj zainteresirani mladostniki in mladostnice Knjižnice Kočevje iz raziskave avtorice Marincelj (2018). Glede na rezultate bi visoko udeležbo med mladimi uporabniki in uporabnicami Mestne knjižnice Piran imeli tudi literarni večeri in predstavitve knjig, večeri družabnih iger ter knjižni kvizi.

Avtorica Marincelj (2018) v zaključku svoje pisne naloge za bibliotekarski izpit izpostavi, da bi bilo dobro v splošnih knjižnicah organizirati cikel dogodkov za mlade skozi celo šolsko leto. Tudi nam se zdi to odlična ideja, predvsem sedaj, ko na podlagi rezultatov izvedene raziskave

ugotavljamo, da ima mladina iz lokalne skupnosti potrebo in interes za obiskovanje različnih dogodkov v okviru Mestne knjižnice Piran. V naši knjižnici bi zanje tako lahko organizirali mladinski krožek, kjer bi se vsak teden po zgledu danskih mladinskih knjižnic vrstile drugačne aktivnosti za mlade (prvi teden v mesecu bi bil npr. rezerviran za filmsko-literarne večere, drugi za druženje ob družabnih igrah, tretji za knjižni kviz, itd.). Prav tako si strokovni delavci Mestne knjižnice Piran prizadevamo organizirati bralni krožek za to ciljno skupino uporabnikov, saj bi v okviru tega mladostniki in mladostnice imeli možnost nadgrajevati svoje individualno branje in ga, kot pravi Fras Popović (2021), spremeniti v družbeni dogodek.

Pri predlogih za izboljšave so anketiranci in anketiranke velikokrat omenili, da bi več brali in pogosteje zahajali v knjižnico, če bi se lahko z nekom pogovarjali o prebranih knjigah. Poleg skupine, s katero bi lahko diskutirali o prebrani literaturi, si mladi uporabniki in uporabnice v okviru Mestne knjižnice Piran želijo še zbirko, ki vključuje več tujega gradiva. Ob tem izpostavljajo predvsem več leposlovja v angleškem jeziku, kar jim v bodoče lahko priskrbimo. Med mladostniki in mladostnicami je tudi nekaj takih, ki izražajo željo po žanrski ureditvi gradiva, zato bi bilo morda v prihodnosti na oddelku »Leposlovje M – mladinci« smiselno opustiti klasično abecedno ureditev gradiva. Glede na večkrat izraženo željo po seznamu dobrih knjig bi mladim uporabnikom in uporabnicam naše knjižnice po zgledu sosedov s Hrvaške lahko priskrbeli tudi oglasno desko, kjer bi tako oni sami kot mi objavljali priporočila kakovostne literature. Navsezadnje bi bilo v okviru Mestne knjižnice Piran (predvsem v enoti Lucija) tej starostni skupini nujno nameniti izoliran prostor za branje, učenje in druženje s sovrstniki. Žal nas pri tem trenutno omejujejo prostorske zmožnosti.

Glede na vse zgoraj izpostavljeno lahko potrdimo še našo zadnjo hipotezo »Predpostavljamo, da Mestna knjižnica Piran trenutno ni zadostno odzivna na potrebe mlade populacije lokalne skupnosti«. Mestna knjižnica Piran se je s svojo kakovostno mladinsko zbirko in prijaznim osebjem (glede na ocene anketirancev) sicer sposobna odzivati na informacijske, intelektualne in raziskovalne potrebe svojih mladih uporabnikov in uporabnic, zanemarja pa njihove socialne potrebe ter potrebe po kulturi in razvedrilu, sploh kar se tiče prirejanja dogodkov, ki bi bili zanimivi za to ciljno skupino uporabnikov. Trdimo lahko, da je v sklopu Mestne knjižnice Piran še veliko prostora (in potenciala) za izboljšanje storitev v prid današnji mladi generaciji bralcev. Glede na to, da je odnos osebja Mestne knjižnice Piran med anketiranci prejel najvišji delež

zadovoljstva, verjamemo, da lahko zaposleni Mestne knjižnice Piran zgradimo z našimi mladimi uporabniki in uporabnicami pristne odnose, ki bodo predstavljali izhodišče za skupno načrtovanje in oblikovanje novih, mladim privlačnih storitev. Kot splošna knjižnica, ki skrbi za bralno kulturo in vseživljenjsko učenje lokalnega prebivalstva, si namreč prizadevamo še naprej zasedati pomembno mesto v vsakdanjem življenju mladostnikov in to »ranljivo« ciljno populacijo uporabnikov (v sodelovanju z drugimi institucijami in zunanjimi strokovnjaki) celostno podpirati na poti v odraslost.

4.1 EVALVACIJA OPRAVLJENE RAZISKAVE IN NJENA UPORABNOST

Raziskava, ki smo jo izvedli v sklopu zaključne pisne naloge za bibliotekarski izpit, je kompleksna, saj se osredotoča na potrebe mladostnikov in mladostnic, kar je težko merljivo. Mladi na splošno predstavljajo skupino uporabnikov, ki jo je v okviru knjižnic težko analizirati.

Pridobivanje raziskovalnih podatkov je potekalo v času poletnih počitnic, zaradi česar je bilo število izpolnjenih anketnih vprašalnikov med mladostniki in mladostnicami lokalne skupnosti manjše, kot bi bilo sicer. Za namen večje veljavnosti in zanesljivosti rezultatov smo želeli v vzorec raziskave zajeti najmanj 100 predstavnikov mlade populacije, anketni vprašalnik pa je na koncu ustrezno izpolnilo le 65 mladostnikov in mladostnic.

Kljub manjšemu raziskovalnemu vzorcu se nam zdi, da smo na podlagi rezultatov uspeli pridobiti pomemben vpogled v potrebe in interese izbrane ciljne skupine v okviru Mestne knjižnice Piran. Poglobljen študij mladih uporabnikov in uporabnic nam je omogočil izvesti evalvacijo naših trenutnih storitev, hkrati pa doprinesel konkretne predloge za izboljšanje letih.

Glede na specifiko okolja, v katerem živimo, in načinov vzorčenja pridobljenih rezultatov ne bo možno širše posplošiti. Opravljena raziskava je v prvi vrsti namenjena Mestni knjižnici Piran, lahko pa predstavlja izhodišče za podobne raziskave v drugih splošnih knjižnicah Slovenije. Za nadaljnje raziskovanje obravnavane tematike svetujemo, da se v raziskovalni vzorec vključi še mladostnike in mladostnice, ki niso uporabniki/ce splošnih knjižnic. Pri načrtovanju novih storitev za posamezno starostno skupino lokalnega prebivalstva je namreč

pomembno, da knjižnice pridobimo tudi mnenje tistih posameznikov, ki naših storitev in prostorov ne uporabljajo.

5 NAVEDENI VIRI IN LITERATURA

- Agosto, D. E. (2016). What's next in U.S. public library services for teens? A peek into a promising future. *Public Library Quarterly*, 35(4), 344–350.
<https://doi.org/10.1080/01616846.2016.1251806>
- Aupič, M., Brenčič, P., Fras Popović, S., Lesjak, B., Podbrežnik Vukmir, B., Vilar, P., Vodeb, G. in Zdravje, A. (2018). *Doseganje razvojnih usmeritev Standardov za splošne knjižnice veljavnih v obdobju 2005-2017: raziskava*. Narodna in univerzitetna knjižnica. <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-RZRVWZD>
- Blanes, M. M. (2005). Grab that user! How can the public library service attract young people. V *Proceedings of 71st General Conference and Council of the World Library and Information Congress*. https://archive.ifla.org/IV/ifla71/papers/107e_trans-Blanes.pdf
- Čvan, S. (2022). *Ponudba in storitve Narodne in univerzitetne knjižnice za mlade uporabnike*. [Diplomski seminar]. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.
<https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=139560>
- Evans, M. D. R., Kelley, J. in Sikora, J. (2019). Scholarly culture: how books in adolescence enhance adult literacy, numeracy and technology skills in 31 societies. *Social Science Research*, 77, 1–15. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2018.10.003>
- Fras Popović, S. (2021). Spodbujanje motivacije za branje pri mladih hokejistkah in hokejistih. *Otrok in knjiga*, 48(110), 41–57.
- Grilc, U. (2017). Razpoka v slovenski bralni kulturi: branje mladih kot največji izziv za vzpostavitev »dežele bralcev«. V T. Bešter in D. Vovk (ur.), *Povezovanje, sodelovanje, skupnosti: ustvarimo državo bralcev: zbornik referatov* (str. 48–63). Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.
- Howard, V. (2011). What do young teens think about the public library? *The Library Quarterly*, 81(3), 321–344. <https://doi.org/10.1086/660134>
- Kobolt, A. (2008). *Učenje na odru življenja: projektno delo z ranljivimi skupinami mladih*. Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.

- Kovač, M. (2019). Rezultati raziskave KIB VI v primerjavi z Norveško raziskavo bralnih navad 2018 ter založništvom in knjižničnimi statistikami. V S. Rugelj (ur.), *Knjiga in bralci VI: bralna kultura in nakupovanje knjig v Sloveniji v letu 2019* (str. 53–80). UMco.
- Kovač, M. (2020). *Berem, da se poberem: 10 razlogov za branje knjig v digitalnih časih*. Mladinska knjiga.
- Luthar, B., Pušnik, M. in Jontes, D. (2022). Branje v polimedijskem okolju in (nove) oblike generacijske subjektivacije. *Družboslovne razprave*, 38(100), 85–107.
<https://doi.org/10.51936/dr.38.100.85-107>
- Marincelj, P. (2018). *Načini in oblike izvajanja promocije knjižnice in spodbujanja bralne kulture mladostnikov* [Pisna naloga za bibliotekarski izpit]. Knjižnica Kočevje.
<http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-KPKRROX4>
- Mestna knjižnica Piran. (2019). *Strateški načrt Mestne knjižnice Piran: (za obdobje 2020–2024)*. <https://www.pir.sik.si/wp-content/uploads/2020/07/Strate%C5%A1ki-na%C4%8Drt-2020-2024.pdf>
- Ornstein, E. in Reid, P. H. (2022). ‘Talk to them like they’re people’: a cross-cultural comparison of teen-centred approaches in public library services. *Journal of Librarianship and Information Science*, 54(3), 451–468. <https://doi.org/10.1177/09610006211020090>
- Pečjak, S. (2019). Pouk književnosti v osnovni in srednji šoli pri generaciji »Z« – psihološka perspektiva. *Jezik in slovstvo*, 64(1), 57–63.
<http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-W8D4HGWK>
- Phillips, A. L. (2015). Facebooking it: promoting library services to young adults through social media. *Public Library Quarterly*, 34(2), 178–197.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01616846.2015.1036710>
- Planko, M. (2022). Bralne navade generacije Z: primer uporabnikov knjižnice Srednje zdravstvene šole Celje. *Knjižnica*, 65(1-2), 79–110. <https://doi.org/knj.65.1-2.4>
- Quiñones, V., Chew, I., Bon, I. in Muller, P. (2022). *Smernice za knjižnične storitve za mladostnike*. Mednarodna zveza bibliotekarskih društev in ustanov.
<https://repository.ifla.org/handle/123456789/2025>

- Ramonda, C. (2015). Condividere la biblioteca per ragazzi con i lettori di nuova generazione. *Biblioteche oggi*, 32(4), 57.
<http://www.bibliotecheoggi.it/rivista/article/view/98>
- Rupar, P., Blatnik, A., Kovač, M. in Rugelj, S. (2019). *Knjiga in bralci VI: bralna kultura in nakupovanje knjig v Sloveniji v letu 2019*. UMco.
- Saksida, I. (2019). Branje odraslih je katastrofa. *Ona: ženski magazin Dela in Slovenskih novic*, 21(23), 16–19.
- Spielberger, J., Horton, C. in Michels, L. (2004). New on the shelf: teens in the library; *summary of key findings from the evaluation of public libraries as partners in youth development, a Wallace Foundation Initiative*. University of Chicago, Chapin Hall Center for Children. <https://www.wallacefoundation.org/knowledge-center/documents/new-on-the-shelf-teens-in-the-library.pdf>
- Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027*. (2022). Združenje splošnih knjižnic.
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice: (za obdobje 2018–2028)*. (2018). Nacionalni svet za knjižnično dejavnost.
<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/Zakonodaja-ki-ni-na-PISRS/Kulturna-dediscina/2ffbd52377/Strokovna-priporocila-in-standardi-za-splosne-knjiznice.pdf>
- Vilar, P., Vodeb, G. in Bon, M. (2017). Proaktivna splošna knjižnica: slovenske splošne knjižnice, bralna pismenost in bralna kultura. V Bešter, T. in Vovk, D. (ur.), *Povezovanje, sodelovanje, skupnosti: ustvarimo državo bralcev: zbornik referatov* (str. 174–217). Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.

6 PRILOGE

Priloga 1: ANKETNI VPRAŠALNIK (tiskana oblika)

ANKETA O BRALNIH NAVADAH IN ZADOVOLJSTVU MLADOSTNIKOV S STORITVAMI MESTNE KNJIŽNICE PIRAN

Pozdravljeni, moje ime je Enea Vuković Žorž. Zaposlena sem kot bibliotekarka v Mestni knjižnici Piran. V tem letu bom opravljala bibliotekarski izpit s pisno nalogo »Študij uporabnikov knjižnice kot izhodišče za evalvacijo ter izboljšanje storitev: značilnosti, bralne navade in potrebe mladostnikov – uporabnikov Mestne knjižnice Piran«.

V okviru svoje zaključne naloge sem pripravila anketo, s katero želim dobiti vpogled v bralne navade in zadovoljstvo mladostnikov s storitvami Mestne knjižnice Piran. K reševanju ankete vabim vse mladostnike med 12. in 18. letom starosti, ki so uporabniki Mestne knjižnice Piran. V kolikor sodite v to ciljno skupino, bi vas prosila, da si vzamete nekaj minut svojega časa in izpolnite anketni vprašalnik.

Anketa je anonimna, rezultati bodo uporabljeni zgolj v znanstveno-raziskovalne namene in bodo v pomoč pri izboljšanju naših storitev.

SPOL (obkroži): Moški Ženski Drugo

STAROST: _____

Si **ČLAN** Mestne knjižnice Piran? (Obkroži): DA NE

*Prvi sklop vprašanj se nanaša na tvoje **bralne navade**. Na vprašanja odgovoriš tako, da obkrožiš črko pred trditvijo, ki zate najbolj ustreza.*

Kakšen je tvoj odnos do branja?

- a) obožujem brati
- b) rad_a berem
- c) berem samo, če je nujno
- d) ne maram brati
- e) sovražim brati

Kateri je tvoj najpogostejši vzrok za branje?

- a) razvedrilo/zabava
- b) izobraževanje, informiranje
- c) šolska obveznost (domače branje, bralna značka, ...)
- d) ne berem
- e) drugo: _____

Kako pogosto bereš?

- a) vsak dan
- b) vsaj enkrat na teden
- c) vsaj enkrat na mesec
- d) nekajkrat na leto
- e) ne berem
- f) drugo: _____

Katero vrsto gradiva najpogosteje bereš?

- a) leposlovne knjige (zgodbe, pravljice, ...)
- b) strokovne/poučne knjige
- c) revije
- d) ne berem
- e) drugo: _____

Katere zvrsti/žanre gradiva najraje bereš? (Možnih je več odgovorov!)

- a) družbene/sodobne romane (vsakdanje življenje)
- b) ljubezenske romane
- c) kriminalke, grozljivke
- d) fantastiko
- e) stripe
- f) poezijo
- g) ne berem
- h) drugo: _____

Naslednjih nekaj vprašanj se nanaša na tvoj odnos do knjižnice:

Kaj ti predstavlja knjižnica? (Možnih je več odgovorov!)

- a) informacijsko točko, zakladnico znanja
- b) prostor za učenje
- c) prostor za druženje in sprostitev
- d) prostor za pobeg iz realnosti
- e) drugo: _____

Kako pogosto obiskuješ Mestno knjižnico Piran?

- a) vsak dan
- b) enkrat tedensko
- c) enkrat mesečno
- d) nekajkrat letno
- e) drugo: _____

Zakaj obiskuješ Mestno knjižnico Piran? (Možnih je več odgovorov!)

- a) izposoja gradiva
- b) pomoč in svetovanje knjižničark
- c) učenje
- d) branje
- e) uporaba računalnikov
- f) dostop do WiFi
- g) druženje s prijatelji
- h) obiskovanje dogodkov in kulturnih prireditev
- i) počitek
- j) drugo: _____

Drugi sklop vprašanj se nanaša na **zadovoljstvo s storitvami, zbirko in osebjem Mestne knjižnice Piran**. Oцени, v kolikšni meri zate držijo naslednje trditve (označi X pod številko: 1 – sploh ne drži, 2 – ne drži, 3 – delno drži, 4 – drži, 5 – povsem drži):

Trditev	1	2	3	4	5
Mestna knjižnica Piran prireja aktivnosti/dejavnosti, ki me zanimajo.					
V prostorih Mestne knjižnice Piran se lahko nemoteno učim in berem.					
Mestna knjižnica Piran je dovolj opremljena s sodobno tehnologijo.					
Mestna knjižnica Piran ponuja pestro izbiro gradiva za mladino.					
Mestna knjižnica Piran ponuja gradivo, ki ga potrebujem za šolske/študijske namene.					
Postavitev gradiva na mladinskem oddelku je smiselna in pregledna.					
Osebe Mestne knjižnice Piran je prijazno in mi je vedno pripravljeno pomagati.					
Osebe Mestne knjižnice Piran mi zna ustrezno svetovati pri iskanju literature.					
Znotraj Mestne knjižnici Piran se počutim dobro.					

Katerega od spodaj naštetih dogodkov bi se udeležil_a v prostorih Mestne knjižnice Piran?

(Obkroži črko pred svojo izbiro, možnih je več odgovorov!)

- a) bralni krožek
- b) literarni večeri in predstavitve knjig
- c) večeri družabnih iger
- d) filmski večeri
- e) knjižni kvizi
- f) delavnice za mladostnike
- g) učna pomoč
- h) drugo: _____

Hvala za sodelovanje! 😊